

هم‌عهدی

ویژه‌نامه جهادی | H A M A H D I

جستارهایی پیرامون ترویج گفتمان جهادی

شماره اول | زمستان ۱۳۹۹ | ۴۷ صفحه

باگفتارهایی از:

حجت الاسلام والمسلمین اخوان

حجت الاسلام والمسلمین حسن مرادی

دکتر محمد زهرایی

دکتر ابراهیم شیرعلی

اسماعیل احمدی

دکتر میثم نعمتی

سید محسن تولیت

داوود درودیان

امید مرندی

امین بزرگیان

فرامرز تکنه

دکتر ضرغام پرنیان

وحید جلال پور

میثم قره داغی

سجاد شبانکاره

امین اقرلو

جهاد، رسانه و ایدئولوژی

تاملاتی در باب اینکه رسانه‌ها چه نقشی در عرصه جهاد دارند

در لبه بحران

آیا نارسایی کادر سازی و عدم توجه به حوزه‌های عقیدتی،

جهاد را با بحران روبرو خواهد کرد؟

این مسئله، راهبردی است

مرور آنچه باید در مورد "ما و حاکمیت" گفت

شبکه سازی در افق جهانی

آیا گروه‌های جهادی شبکه سازی و گفتمان سازی به خدمت

افق‌های جهانی در می‌آورند؟

ویژه نامه تئوریک هم عهدی

شماره اول | زمستان ۱۳۹۹ - بهار ۱۴۰۰

مدیر مسئول: فرناز ایزدبیین

سر دبیر: حمید رضاحیمی عراقی

تحریریه: هاجر رمضان پور، فاطمه خردپیشه، فاطمه حکیم

تشکر ویژه از:

علی اخوان، امید مرندی، داوود درودیان، امین بزرگیان، فرامرز تکنه، ضرغام پرنیان، وحید جلال پور، میثم قره داغی، محمد زهرایی، سجاد شبانکاره، حسن مرادی، میثم نعمتی، محسن تولیت، امین اقرلو، اسماعیل احمدی، ابراهیم شیرعلی

ویراستار: مریم شجاعی زند

باسپاس از:

دکتر محمد جواد نیک روش مسئول سازمان بسیج دانشجویی، سردار محمد زهرایی
مسئول سازمان بسیج سازندگی

صفحه آرا و گرافیک: زینب قلی نژاد

طراح جلد: محمد صادق مقدس

عکس: فرناز ایزدبیین

ناشر: مرکز اسناد سازمان بسیج دانشجویی

نشانی: تهران - خیابان طالقانی - مجتمع فرهنگی ۱۳ آبان - معاونت عملیات جهادی

www.jahadgaran.org

۶ | حرکت کنیم که به کجا برسیم؟

تأملی در باب اینکه حرکت‌های
جهادی در کدام مختصات از افق
فردا قرار دارند.

۷ | **صفحه اول** | جهاد، رسانه و ایدئولوژی

۸ | **یادداشت اولیه** | باگفتمان سازی چه می‌توان کرد؟

۹ | **شناختنامه** | علی اخوان، امید مرندي، داوود دروديان

۱۰ | **گفت‌وگو** | ایدئولوگ نیاز داریم...

۱۵ | **صفحه اول** | چند تفسیر از کادرسازی

۱۶ | **یادداشت اولیه** | چشم به افق

۱۷ | **شناختنامه** | امین بزرگیان، فرامرز تکنه

۱۹ | **گفت‌وگو** | در مدار ظهور

۲۱ | **صفحه اول** | آبی مثل نوجوان

۲۲ | **یادداشت اولیه** | تربیت جهادی، ملاحظات و الزامات

۲۳ | **شناختنامه** | ضرغام پرنیان، خانه از بنیاد اصلاح شود

۲۴ | **شناختنامه** | وحید جلال پور، نو + جوانی

۲۵ | **شناختنامه** | میثم قره داغی، آموزش و پرورش نو

۲۷	صفحه اول	در لبه بحران
۲۸	یادداشت اولیه	برکت سیل و زلزله
۲۹	شناختنامه	محمد زهرایی، از ساخت خانه مهم‌تر
۳۰	شناختنامه	سجاد شبانکاره، ضد بحران ایدئولوژیک

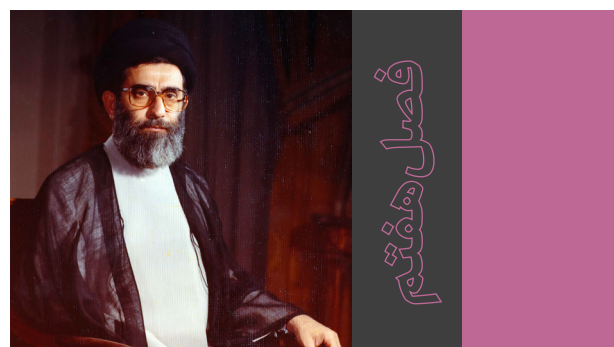
۳۱	صفحه اول	شبکه‌سازی در افق جهانی
۳۲	یادداشت اولیه	گفتمان، شبکه و چند مسئله دیگر
۳۳	شناختنامه	حسن مرادی، هفده سال قبل
۳۴	شناختنامه	میثم نعمتی، گفتمان گفتمان‌سازی
۳۵	شناختنامه	محسن تولیت، بر مدار پیشرفت

۳۷	صفحه اول	این مسئله راهبردی است
۳۸	یادداشت اولیه	دقیقاً کجا باید بایستیم؟
۳۹	شناختنامه	امین اقرلو، اسماعیل احمدی
۴۰	گفت‌وگو	ما و حاکمیت

۴۳	صفحه اول	گفتمان رهبری
۴۴	یادداشت اولیه	نقطه. سرخط
۴۵	شناختنامه	ابراهیم شیرعلی، همه چیز درمورد گفتمان

حرکت کنیم که به کجا برسیم؟

تأملی در باب اینکه حرکت‌های جهادی در کدام مختصات از افق فردا قرار دارند.

حافظه تاریخی مردمان ایران اسلامی تجارب مختلفی را به یاد دارد که سعی همگی متمرکز بر تحقق جامعه امام و امتی بود؛ امروز تجربه حرکت‌های جهادی نشان می‌دهد تواناترین ساز و کار برای آنکه جامعه ایران اسلامی همگی در صف امتی گرد امام در آیند تسری گفتمان این حرکت‌ها و دعوت همگان به این طلیعه است.

تحمل سختی از سرایمان برای پیشبرد اهداف اسلامی و انسانی و پس از آن هم‌نشینی و هم‌نوایی با آنان که از ثروت‌ها کمتر برخوردارند بدون شک هر نفر از جامعه را در مقابل خواست ولی خود فهیم و استوار می‌کند و این چیزی جز همان رنگ مشترک امتی واحد نیست.

در این صبح‌هایی که با فراز و فرودهای بسیار شب می‌شود تأمل و تعمق در باب اینکه چطور می‌توان حرکت‌های جهادی را ارتقا بخشید، رونق داد و آغوشش را بازتر کرد حرکت در تحقق جامعه امام و امتی است.

حرکت‌های جهادی همچون دیگر حرکات اجتماعی که در بستر گفتمان ایرانی-اسلامی شکل گرفته و سوار بر فراز و فرودها حیات داشته، نیازمند آن است تا عقبه‌های تئوریک خود را تشریح و در دنیای رنگارنگ تضارب آرا حیات و شتاب خود را به باز تولید و باز تعریف این عقبه‌ها گره بزند.

از اولین جرقه این حرکت تا به امروز تنفس در دنیای تئوری آن هم دنیای تئوری حرکت‌هایی که بیش از هر کار جمعی دیگری قائم بر عمل است ظریف اما اجتناب‌ناپذیر است؛ گفتگو درباره عمق آنچه از سر دغدغه و تکلیف برخاسته و در قوت بازوان جاری شده هر چند پر پیچ و خم به نظر می‌رسد ولی آنچنان از اهمیت برخوردار است که هر زمان را می‌توان زمان پرداختن به این موضوع قرار داد.

حرکتی که از متن مردم برخاسته، میدانی که مستضعفین آن را برای یاری به خود گشوده‌اند و ضمن به چالش کشیدن الیگارش‌های نسبی موجود توان خود را در مسیر خدمت به کار بسته‌اند، نیازمند آن است تا برای حیات در زندگانی صحیح، فکر و اندیشه و گفتمان خود را حفاظت کند و این جز با شرح و بسط محقق نخواهد شد.

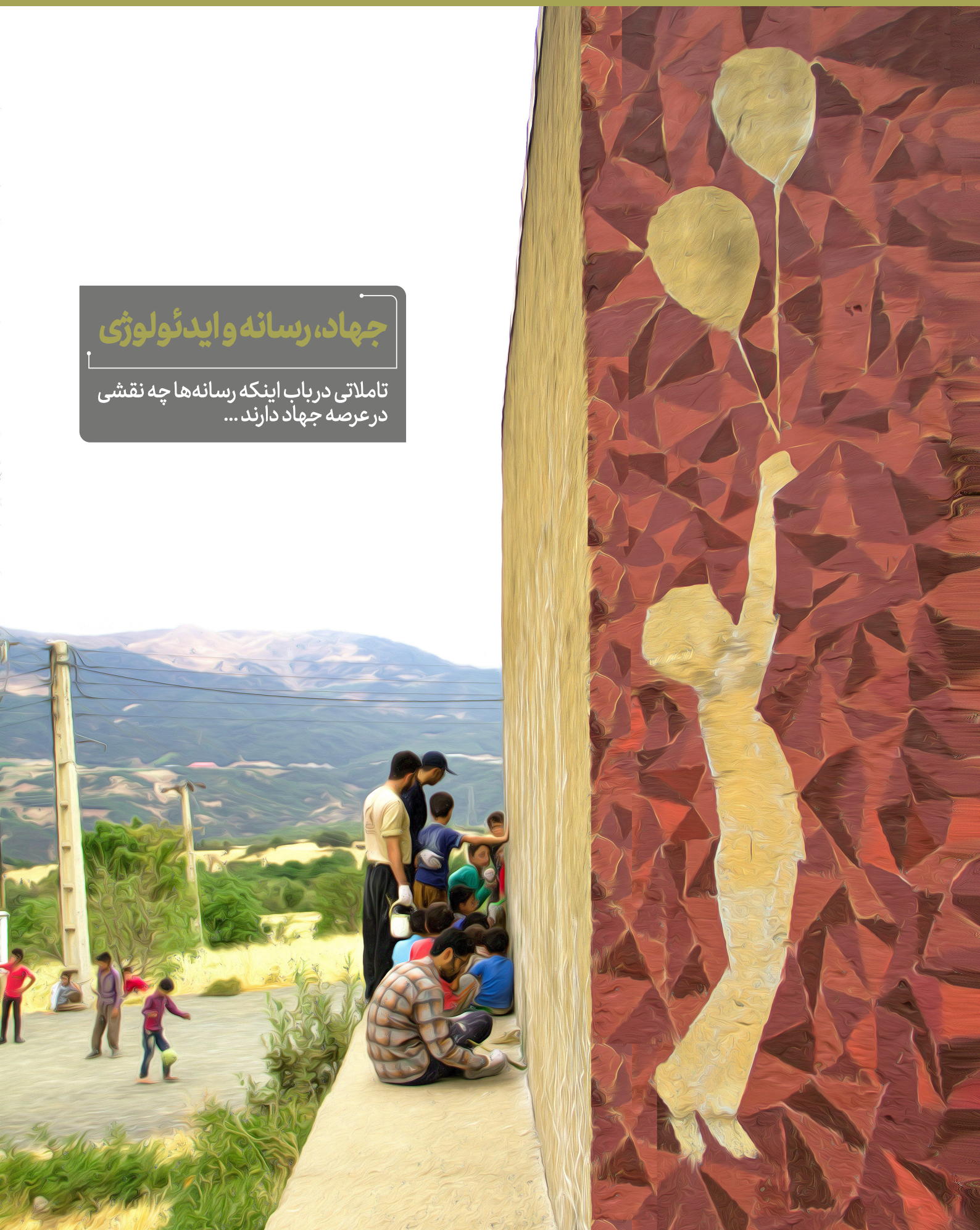
هم‌عهدی سندی است از آغاز مسیری که بی‌شک در انتها، منظومه‌ای بزرگ از معارف و شرحیات گفتمان حرکت‌های جهادی را به ارمغان می‌آورد؛ چه باید کرد‌ها، چگونه قدم برداشتن‌ها، در کدام مدار اندیشیدن‌ها، از کدام عرصه سخن گفتن‌ها و هزاران پرسش و پاسخ دیگر نتیجه چرخاندن چنین چرخ‌ها و نوشیدن چنین جام هائیسست.

روزگاری که در آن زیست می‌کنیم روزگار مسئولیت‌های بزرگ برای جمعیتی است که "به خود جرات داده"، دغدغه‌های بزرگی برای فردائی تمدنی دارند؛ آن‌ها هنگام که وقوع انقلاب اسلامی سرآمدترین آحاد جامعه که امامت ما را برعهده داشت در مرکزیت حاکمیت قرار میداد، از بزرگترین سوالات محافل فکری این بود که در چه ساز و کاری همه‌ی مردم در دوایر متحد‌المركز جامعه امت بر تن کرده گرد امام جمع خواهند شد؟

فصل اول

جهاد، رسانه و ایدئولوژی

تاملاتی در باب اینکه رسانه‌ها چه نقشی
در عرصه جهاد دارند ...

با گفتمان چه سازی می‌توان کرد؟

نگاه گفتمانی به مسئله جهاد

ضمن امید آفرینی منجر به آرامش روانی جامعه نیز خواهد شد

۱ ۲۰ سال قبل، از روزهایی که اولین جرقه‌های جهاد و خدمت‌رسانی در دل جوانان گروه‌های جهادی روشن شد تا به حال تحولات زیادی در این عرصه رخ داده است؛ تحولاتی که متولیان و فعالان این عرصه را به سوی نقطه‌ای مطلوب‌تر از قبل هدایت می‌کند؛ مفهوم اردو جهادی مطلوب از زمره مفاهیمی است که در پی کشف نارسایی‌ها و نواقص حرکت‌های جهادی، این کشتی عظیم را به سوی فانوسی به منظور ارتقا حرکت‌های مذکور هدایت می‌کند.

۲ شاید از اساسی‌ترین عناصری که برای اردو جهادی مطلوب برشمردند مسئله «کادرسازی» است، فرآیندی که تلاش می‌شود هر مدیر و یا عنصر جهادی با ارتقا نواقص نسل قبل از خود یک گام به هدف خود نزدیک‌تر گردد.

۳ کادرسازی فرآیندی است که نه تنها هر گروه از گروه‌های جهادی را می‌تواند به نقطه‌ای مطلوب‌تر از قبل هدایت کند بلکه ضمن انتقال تجربه، جهادگران را بیش از پیش برای مدیریت عرصه‌های کلان‌تر آماده می‌سازد و از دیگر سو تداوم حرکت جهادی را ضمانت می‌کند.

۴ شاید بتوان کادرسازی را از قاب دیگری نگاه کرد؛ از مهم‌ترین اصول حرکت‌های جهادی در مناطق محروم به مشارکت در آوردن مردم منطقه هدف به منظور همراهی با حرکت‌های جهادی است؛ با این تعریف، اگر بتوان جوانان منطقه هدف را در فرآیندی کادر سازانه در چهارچوب گروه جهادی در آورد بدون شک گام مهمی در رفع محرومیت‌ها برداشته شده، چه آنکه مردم بومی مناطق محروم از آن جهت که مختصات محرومیت خود را بیش از هر فرد دیگری درک نموده و مستمرا در منطقه خود مستقر هستند، بیش از هر گروه جهادی غیر بومی می‌توانند بر محرومیت‌های خود فائق شوند.

۵ نگاه گفتمان سازانه به مسئله کادرسازی نیز از جمله رویکردهایی است که به نظر می‌رسد نسبت به دیگر رویکردها در این زمینه مثر ثمرتر باشد، چرا که با ترویج گفتمان جهادی در عموم مردم گروه‌های جهادی، در عرصه‌های مختلف به شکل کاملاً خود جوش کمر همت بسته و سعی در رفع نارسایی‌ها پیرامون خود می‌کنند.

۶ باز تولید کادر جهادی و یا به بیان دیگر کادرسازی در بستر گفتمان سازی هر چند که شاید بیش از رویکردهای دیگر تا رسیدن به نتیجه فاصله داشته باشد اما شمولیت و البته بازخورد وسیع تری دارد؛ در واقع نگاه گفتمانی به مسئله جهاد جز خاصیتی که در قبال کادرسازی دارد ضمن امید آفرینی منجر به آرامش روانی جامعه نیز خواهد شد.

۷ در نظر بگیرید مردمی که در گوشه و کناری از این سرزمین پهناور با مشکلات و نارسایی‌های متعددی مواجه هستند، حل مشکلاتشان را خواستار شدند و حالا به سوی اعتراضات اجتماعی نیل پیدا می‌کنند، اینجا و در این مرحله از مهم‌ترین فاکتورهایی که می‌تواند برای این مردم امیدآفرین باشد، گروه‌های جهادی هستند که بسیار چابک‌تر از دستگاه‌های مختلف دلسوزانه درد مردم را فهمیده و سعی در رفع آن می‌کنند.

۸ به نظر می‌رسد از مهم‌ترین سنگرهایی که حرکت‌های جهادی در پناه آن می‌تواند ضمن کادرسازی ارتباط قوی و عمیق با مردم بگیرد مسیر گفتمان سازی است؛ مسیری که شاید سال‌ها قبل در پس حجاب دوران دیده نمی‌شد اما حالا فصل آن رسیده تا با همتی ویژه‌تر به آن پرداخته شود.

۹ اهمیت کادرسازی در اردوهای جهادی به منظور رسیدن به عمومی شدن این گفتمان، هم‌عهدی را بر آن داشت تا اولین حلقه از سلسله نشست‌های خود را با دعوت از کارشناسان این عرصه به این موضوع و زیر موضوع‌های آن اختصاص دهد؛ آنچه در فصل پیش رو دارید تلاشی است برای تبیین و احصا آن.

علی اخوان

علی اخوان، در ردیف روحانیونی است که اولین اردو جهادی خود را سال ۸۱ و در قامت روحانی همراه گروه جهادی دانشجویان دانشگاه امام حسین^(ع) تجربه کرده است؛ تلاش‌های او در همراهی با گروه‌های جهادی معطوف به آن می‌شد که فعالیت‌های جهادی حاضرین در اردو را به سوی گفتمان عدالت خواهی جهت دهی کند.

اخوان فعالیت‌های خود را در نشر روحیه جهادی و تربیت نیروی کارآمد خلاصه می‌کرد تا شاید بتواند گامی به منظور پیشرفت حرکت‌های جهادی بردارد از دیگر سو سعی می‌کرد درد و آلامی که مناطق کم برخوردار با آن روبرو هستند را با اقدامات مختلف بکاهد.

تجربیات متعدد مولف کتاب "ره‌نامه جهادی در عرصه آموزش" منجر به آن شد تا موسسه و گروه جهادی رویش مهدوی را راه اندازی و در زمینه‌های ترویج فرهنگ جهادی و سبک زندگی صحیح فعالیت کند.

برگزاری کارگاه‌های متعدد اشتغال و تحت پوشش گرفتن ۵۰ خانواده بی‌سرپرست از زمره اقدامات گروه جهادی رویش مهدوی است که بانگاهی عمیق و تمدنی دنبال می‌شود.

آنچه خواهید خواند تأملات **علی اخوان** در ابواب مختلف عرصه جهاد است که در اولین حلقه هم‌عهدی روی میز گرد گذاشته و به بوته نقد و نظر کشیده شده

امید مرندی

امید مرندی مثل بسیاری از فعالان عرصه جهاد فعالیت خود را از صحن دانشگاه آغاز کرد؛ تجربه‌ی اول در فضای دانشجویی و دغدغه او برای افزایش جمعیت جهادگر باعث شد تا سال ۸۹ گروه جهادی شهید رجائی را راه اندازی کند.

تحصیلات او در مقطع کارشناسی ارشد مدیریت راهبردی در کنار مدیریت گروه شهید رجائی تجارب زیادی در اختیار او گذاشت؛ تجاربی که باعث شد حتی پس از ده سال، این گروه همچنان فعالیت‌های خود را در عرصه‌های مختلف در منطقه بشاگرد هرمرزگان ادامه دهد.

تحصیلات و تجاربتش نه صرفاً در مدیریت گروه شهید رجائی بلکه در مقاطع دیگر نیز در خدمت حرکت‌های جهادی در آمد. مرندی در مقطعی که عضو کمیسیون تدوین مرکز مطالعات و هدایت حرکت‌های جهادی بود تلاش‌هایی جدی داشت تا سند چشم‌انداز حرکت‌های جهادی در درست‌ترین مسیر تدوین گردد.

حضور او در اولین حلقه سلسله نشست‌های هم‌عهدی فتح باب دوگانه همیشگی افزایش کیفیت حرکت‌های جهادی و یا افزایش جمعیت جهادگر و مسئله پوشش صحیح حرکت‌های جهادی بود؛ تجارب او در مدیریت گروه جهادی در کنار فهم او از مدیریت راهبردی باعث شد تا رویکرد صریحی در قبال دوگانه فوق اتخاذ کند.

داوود درودیان

داوود درودیان یکی دیگر از خیل عظیم فعالان جهادی است که مسیر جهاد و خدمت‌رسانی را از دانشگاه آغاز کرده؛ مسیری که بخشی از تجربه ۱۱ سال فعالیت جهادی او را ساخته، تجربه‌ای که اهم آن به مدیریت گروه جهادی حضرت یونس برمی‌گردد.

هرچند که آغاز راه او در فضای دانشگاهی و دانشجویی بوده اما گروه یونس را در قالب گروه جهادی محلات راه‌اندازی کرد تا جز در فضای پرشتاب دانشجویی، در اتمسفر گروه جهادی محلات نیز تنفس کند.

جهادگر الهیات خوانده، محوریت فعالیت گروه یونس را عمران و آبادانی قرار داد تا بعدها از همین دریچه به دیگر عرصه‌ها وارد شود؛ امروز گروه یونس در بیشتر عرصه‌های جهاد و خدمت‌رسانی فعال و هدف خود را منطقه ۱۴ تهران قرار داده است.

این روزها او را جز با نام گروه جهادی یونس با کنگره شهدای جهادگر نیز می‌شناسند، دبیری این کنگره و حضورش در لایه‌های برنامه‌ریزی و البته اجرائی فرصتی است تا تجاربتش در مدیریت جهادی و البته تحصیلاتش در حوزه الهیات را به کار ببندد.

حضور او در هم‌عهدی اول باعث شد تا الزام رویکردی تمدنی به حرکت‌های جهادی برای مخاطبان تشریح شود؛ چیزی که شاید تا به حال کمتر به آن پرداخته شده است.

نیازمندی‌ها

ایدئولوگ نیاز داریم

اگر بر ارتباط گروه‌های جهادی بایکدیگر بپردازیم، درمی‌یابیم حرکت‌های جهادی علمدار نیاز دارد، ایدئولوگ نیاز دارد...

گفت‌وگوبا: • علی‌اخوان • امید مرندی • داوود درودیان

ایدئولوگ نیاز داریم

اگر بر ارتباط گروه‌های جهادی با یکدیگر بپردازیم، در می‌یابیم حرکت‌های جهادی علمدار نیاز دارد، ایدئولوگ نیاز دارد... ۴۴

زندگی جهادی همان سبک زندگی ایست که فرم و قالب زندگی را کار برای خدا قرار می‌دهد؛ این زندگی شامل روحیه جهادی، مطالبه‌گری و روحیه خدمت رسانی است چه آنکه این مفاهیم و شئون مختلف آن در این نوع از زندگی جاری و ساری است. ناظر به این موارد رهبری توصیه می‌کنند فعالین جهادی با حضور در اردوهای جهادی کار برای خدا را تمرین کنند چرا که اردوهای جهادی بهترین بستر به منظور تسری روحیه جهادگری در همه ابعاد زندگی است.

از مهم‌ترین انتظارات رهبری تقویت روحیه جهادی در بین آحاد مردم است، بهترین راه نیز برای تحقق این امر ایجاد ساز و کارهایی همچون کانون‌های مختلف به منظور تربیت نخبگانی، در همان منطقه هدف و در همان فضای فعالیت جهادی است.

با این اقدام اصل نخبه‌پروری در همان منطقه رواج می‌یابد و تربیت یافتگان این ساز و کار، بستر تولید حرکت‌های جهادی در منطقه خودشان خواهند شد.

«**داوود درودیان:** بدون شک، در هر مجموعه‌ای برای غلبه بر ضعف‌ها و ارتقاء توانمندی‌هایم بایست مسئله «**وحدت و اتحاد نظر**»، به عنوان یکی از اساسی‌ترین مسائل دنبال شود، تحقق وحدت و اتحاد نظر در کنار برنامه‌ریزی منسجم می‌تواند مسیری به سوی نیل به اهداف از پیش تعیین شده باشد همچنین اجماع در این ساز و کار می‌تواند مشکلات درون گروهی را مرتفع کند.

مسئله مهم دیگر مسئله خودسازی است، چرا که تا خودسازی نباشد جهاد و خدمت‌رسانی بی‌اثر است؛ وجه دیگر، مطالبه‌گریست؛ حضور جهادگر در منطقه می‌بایست ضمن ایجاد مطالبه در بین اهالی منطقه، مخاطب خود را به درک بالاتری از مسائل برساند.

نوشتار ذیل برشی از گفت‌وگوی تفصیلی حجت الاسلام و المسلمین مهدی اخوان، امید مردی و داوود درودیان در هم‌عهدی اول است؛ مهم‌ترین محور این گفتگو در دل مفهومی به نام اردوی جهادی مطلوب نهفته است، اینکه افزایش کیفیت حرکت‌های جهادی باید در دستور کار باشد یا افزایش جمعیت جهادگر، اردو جهادی باید به دنبال چه باشد و در حوزه رسانه چه باید کرد تا در نقطه هدف بیاستیم از مهم‌ترین مسائلی است که در این حلقه به آن پرداخته شده است.

«**حجت الاسلام و المسلمین اخوان:** از دید من نگاه حضرت آقا به بحث جهادی، نگاهی گلخانه‌ای است؛ ناظر به نظر رهبری در قبال حرکت‌های جهادی، می‌بایست تلاش کنیم فرآیند این حرکت‌ها الگوسازی شود همچنین گروه‌های جهادی نیز خود باید به دنبال الگوسازی از مفاهیم مهمی همچون دانشگاه و شهر اسلامی باشند که سالهاست به دنبال آن‌ها هستیم.

مفاهیمی که یک گروه جهادی باید به دنبال ترویج آن باشد از جمله، مفاهیمی است که در تشکیل تمدن نوین اسلامی نقش به‌سزایی دارد، از طرف دیگر دو کلید واژه «زندگی جهادی» و «عرصه‌های مختلف سبک زندگی» از الزمات تشکیل تمدن نوین اسلامی هستند که در گفتمان رهبری به وضوح مورد اشاره قرار گرفته است.

«زندگی جهادی» و «عرصه‌های مختلف سبک زندگی» از الزمات تشکیل تمدن نوین اسلامی هستند... ۴۴

❏ **امید‌م‌رندی:** اگر بر موضوع ارتباط گروه‌های جهادی با یکدیگر و یا ارتباط آن‌ها با نهادهای متولی بپردازیم، در می‌یابیم که حرکت‌های جهادی علمدار ندارد؛ نه آنکه این حرکت‌ها فاقد فرمانده و یا رهبر است، بلکه بدین معنا که حرکات جهادی یک هیئت جهادی ندارد که علمداری در آن، به ارائه راهکار بپردازد؛ یعنی چه؟ یعنی آنکه سرسلسله و علمدار و ایدئولوگ ندارد؛ ما در حوزه جهاد عقل جامع نداریم که بتواند مسائل را تحلیل کند. بنابراین به راه حل جایگزین آن یعنی مطالبه درون‌گروهی روی آوردیم.

» **مادر حوزه‌ی جهاد، عقل جامع نداریم که بتواند مسائل را تحلیل کند، بنابراین به راه حل جایگزین آن یعنی مطالبه درون‌گروهی روی آوردیم...»**

« **هم‌عهدی:** کدام نقطه باید سرآغاز رسانه‌ای کردن فعالیت‌های جهادی باشد؟

❏ **م‌رندی:** مهم‌ترین مسئله در این موضوع تقویت و آموزش نیروهای جهادی رسانه‌ای در عرصه‌های مختلف است؛ استفاده از ظرفیت رسانه ملی، سازمان‌های افشاری بسیج و خدمات کارآفرینی رسانه نیز باید در دستور کار قرار بگیرد. قبل از این‌ها نیز باید اهمیت موضوع کار رسانه‌ای برای گروه‌های جهادی و تاثیر آن برای جهادگران و گروه‌های جهادی تبیین شود چرا که با تحقق این امر بسترهای آماده شده و آموزش‌های تدارک دیده شده به درستی استفاده می‌شود. از منظر آسیب شناسانه، نه تنها در تولید محتوا بلکه در انتشار اخبار جهادی نیز ضعف‌هایی وجود دارد، چه آنکه برای باور پذیر بودن انعکاس فعالیت‌های جهادی نیازمند آنیم که خبرنگارانی از جنس فعالیت‌های جهادی دست به تولید خبر برده تا اثر گذاری لازم را بدست آوریم؛ این بدان معناست که خبرنگار جهادی باید جنس جهاد را به خوبی نشان داده و نقاط کمتر دیده شده را بازنمایی کند.

❏ **د‌رودیان:** به نظر می‌رسد رسانه‌ها در قبال اردوهای جهادی وظیفه دارند فعالیت‌های جهادی را در قاب تمدنی نشان دهند. یعنی آنکه به عنوان مثال انعکاس حضور یک گروه جهادی در یک روستا در راستا الگو مردم سالاری دینی پرداخت شود؛ در این صورت می‌توانیم مخاطب خود را با روایتی صحیح مواجه کنیم. حتی تحول در فرد جهادگر که به واسطه حضورش در اردو جهادی رخ می‌دهد سوژه‌های خوبی برای انعکاس می‌سازد؛ استفاده از ظرفیت‌های داستانی جذاب برای بازنمایی فعالیت‌های جهادی، هم از ارزش خاصی برخوردار است، به عنوان مثال اخلاص شهید حججی در اردوهای جهادی یکی از سوژه‌های پرکشش در عرصه رسانه می‌تواند باشد، اینکه چطور محسن حججی به این درجه از اخلاص و از خود گذشتگی رسید خود روایت جذابی برای مخاطب خواهد بود.

هم‌عهدی: از منظر شما گروه‌های جهادی از نظر کمیت، کیفیت و یامبانی جهادی چه ویژگی باید داشته باشند؟

مرندی: بر خلاف دیدی که آقای اخوان به اردو جهادی دارند، اعتقاد بنده این است که هر چند تا به حال به دنبال افزایش کیفیت حرکت‌های جهادی بوده‌ایم اما به مسئله افزایش جمعیت جهادگر دقت نکرده‌ایم؛ مسئله و دغدغه‌ی جذب نیروهای جدید در بین فعالین جهادی بسیار کمتر از دغدغه‌ی آنان در مورد مسئله‌ی خروجی فعالیت‌هایی مثل ساخت و سازها مورد توجه قرار گرفته است.

این در صورتی است که دغدغه افزایش جمعیت جهادگر به مراتب بالاتر از دیگر دغدغه‌ها قرار دارد چه آنکه در هر کجا، از استاد دانشگاه و دانشجو گرفته تا مسجیدی و هیأتی می‌بایست سعی بر همراهی و جذب نیرو داشته باشند.

اخوان: اردوی جهادی می‌بایست منشاء امید در منطقه باشد، می‌توان گفت از اولین شاخصه‌های آن اثر مثبت و انگیزاننده بر مخاطب خود است همچنین باید در نظر داشت مهم‌ترین خروجی اردو باید برای خود جهادگر باشد چرا که از اصلی‌ترین اهداف این دست از حرکت‌ها این است که جهادگر در این فرآیند ساخته شود. بنابراین در اردو جهادی باید به دنبال نیرو سازی و موج اجتماعی باشیم، می‌توان گفت تا این دو حاصل نشود حرکت مذکور جهادی نیست؛ در صورتی که بتوانیم اثرات دوگانه گفته شده را به بهترین شکل محقق کنیم شاهد ظهور موج مطالبه‌گرانه در بین مردم منطقه هدف خواهیم بود.

» برای باور پذیر بودن انعکاس فعالیت‌های جهادی نیازمند آتیم که خبرنگارانی از جنس فعالیت‌های جهادی دست به تولید خبر بپزند...»

همه با هم
بسوی سازندگی

فصل دوم

چند تفسیر از کادرسازی

کدام رویکرد در قبال کادرسازی جهادی صحیح است؟

چشم به افق

سند چشم انداز حرکت‌های جهادی در واقع سندی بالادستی است که رشد روزافزون گروه‌های جهادی را در مسیری مشخص مراقبت می‌کند.

۱ حرکت‌های بلند مدت خصوصاً حرکتی که با متن مردم مرتبط هستند از آن جهت که هدف غایی خود را گم نکنند می‌بایست با ترسیم افقی، سند چشم اندازی تدوین و آن را به کار ببندند؛ حرکت‌های جهادی نیز از قانده مستثنا نیستند، سند چشم انداز حرکت‌های جهادی در واقع سندی بالادستی است که حرکت ۲۰ ساله گروه‌های جهادی و رشد روزافزون گروه‌های جهادی را در مسیری مشخص مراقبت می‌کند.

۲ با تلاش جمعی از فعالان و پیشکسوتان حرکت‌های جهادی سند چشم انداز حرکت‌های جهادی تدوین و مورد بهره برداری قرار گرفت.

۳ چشم انداز تعیین شده نه صرفاً یک سند بالادستی در ردیف دیگر اسناد بالادستی بدون کاربرد بلکه سندی به منظور همسو شدن تعداد کثیر گروه‌های جهادی و گسترش کمی و کیفی آن‌ها شناخته می‌شود.

۴ گسترش کمی و کیفی گروه‌های جهادی چه از آن جهت که بیش از پیش توده‌های مردمی را در صف جهادگران عضو می‌کند و چه از آن جهت که خواست صریح رهبری است مورد توجه بوده و می‌بایست برای تحقق آن برنامه‌ریزی شود.

۵ جذب هر چه بیشتر آحاد مردم در دایره وسیع جهادگران کشور از زمره الزاماتی است که به منظور عمومی ساختن تفکر جهاد لازم به نظر می‌رسد.

۶ آنچه در پیش رو دارید برش‌هایی از تضارب آرائیست که با حضور مهمانان هم‌عهدی دوم به اهمیت وجود سند چشم انداز در حرکت‌های جهادی و البته دیگر مسائل مربوط می‌پردازد.

امین بزرگیان

فعال رسانه‌ای و جهادی

امین بزرگیان، مسئول گروه جهادی راه کربلا و تهیه‌کننده برنامه هم با هم شبکه افق؛ او را این چنین می‌شناسند.

بزرگیان عضو مجمع جهادگران تهران بزرگ و از زمره فعالین جهادی است که بسیاری از جهادی‌ها صراحت لهجه‌اش را در جلسات و نشست‌های مختلف دیده‌اند.

در کنار این خصوصیتش، که البته برآمده از دغدغه‌های اوست، تلاشش برای تولید برنامه هم‌عهدی شبکه افق در واقع فتح بابی بود در حوزه فعالیت‌های رسانه‌ای جهادی چه آن که تا زمان پخش این برنامه جای برنامه‌های جهادی روی آنتن "صدا و سیما" خالی احساس می‌شد.

مشی مطالبه‌گرانه او در خصوص گسترش گروه‌های جهادی از مهم‌ترین محورهای هم‌عهدی دوم بود، در واقع او در قامت جراحی اقدام به کالبد شکافی مسئله کادرسازی در جهاد و خدمت‌رسانی ظاهر شود.

گفتارهای او در این فصل صراحتاً به فاصله عمل‌کرد مجموعه‌های جهادی تا انتظارات رهبری اشاره رهبری دارد.

فرامرز تکنه

فعال جهادی

فرامرز تکنه، او را به جانشینی دبیر مرکز مطالعات حرکت‌های جهادی کشور و جانشین بسیج سازندگی استان تهران می‌شناسند.

تفکر و فهم دقیق حرکت‌های جهادی به واسطه مسئولیتش در مرکز مطالعات حرکت‌های جهادی او را به جهادگری خوش فکر تبدیل کرده است.

با وجود تجربه مسئولیتی او در حرکت‌های جهادی، تکنه در بخش محتوایی و سبک زندگی جهادی نیز دستی بر آتش دارد. همچنین حضور در بنیاد غیر دولتی جهادی مشکلات از دیگر فعالیت‌های اوست.

حضور او در حلقه دوم از سلسله نشست‌های هم‌عهدی فتح باب آسیب‌شناسی حرکت‌های جهادی بود؛ تجارب او در عرصه مدیریتی حرکت‌های جهادی در کنار فهم او از مدیریت راهبردی باعث شد تا رویکرد صریحی در این باره اتخاذ کند.

نه به رویکرد دستوری

مهم‌ترین آفات کادرسازی رویکرد دستوری است.

با تعمق در کلام رهبری در می‌یابیم انتظارات رهبری و نگاه ایشان به حوزه جهاد بسیار جلوتر از عمل مجموعه‌های جهادی و نگاه آن‌ها به این عرصه است؛ رویکرد رهبری در قبال مجموعه‌های جهادی همیشه ابتدا با ترسیم یک قله و سپس تا تعیین ظرفیت‌های ما همراه بوده، اما سوال مهم این است که آیا ما مجموعه‌های جهادی آماده رسیدن به این قله هستیم؟

یکی از مسیرهایی که رهبری برای نیل به قله ترسیم نمودند، مسئله افزایش تعداد گروه‌های جهادی است اما لزوماً این تنها وجه گسترشی انتظارات رهبری از مجموعه‌های جهادی نیست بلکه یکی از مهم‌ترین وجوه شاید مغفول مانده گسترش تفکر جهادی است.

گسترش تفکر جهادی، نهایتاً منجر به آن خواهد شد که توده‌های مختلف مردمی به امر جهاد روی خواهند آورد؛ این بدان معناست جهاد با استقبال لایه‌های مختلف جامعه روبرو خواهد شد.

اما نکته دیگر مسئله کارآمدی و اثرگذاری گروه‌های جهادی است، یکی از عناصر مهم این کارآمدی تربیت نیرو و کادر سازيست، اما نه به شکل امر دستوری چرا از مهم‌ترین آفات کادرسازی رویکرد دستوری است؛ شاید رویکرد صحیح در قبال مسئله کادرسازی و تربیت نیرو، جوشش از درون گروه جهادی و تربیت همراه با فعالیت در گروه است که تا به حال مصادیق آن نیز موثر واقع شده.

”افزایش تعداد گروه‌ها، تنها وجه گسترشی انتظارات رهبری از مجموعه‌های جهادی نیست، بلکه یکی از مهم‌ترین وجوه شاید مغفول مانده گسترش تفکر جهادی است.“

در مدار ظهور

از عالی‌ترین اهداف انقلاب اسلامی که حرکت‌های جهادی به آن می‌تواند دست یابد، پرورش نیروی انسانی برای ظهور است.

گفت‌وگو با: امین بزرگیان • فرامرز تکنه

پیامد ارگنی

حرکت‌های جهادی می‌بایست به اهداف عالی انقلاب برسند.

از این جهت است که مطابق
گفتمان رهبری حرکت‌های جهادی و
موفقیت‌های این حرکت مژده آینده
کشور بوده و تلاش این گروه‌ها برای
آینده کشور موثر خواهد بود.

«**هم‌عهدی:** به عقیده شما
تعریف گروه جهادی مطلوب
در نگاه رهبری چیست؟

«**تکنه:** یکی از اساسی‌ترین
مشکلات عناصر جهادی در این
موضوع عدم وجود تعریف
مشخصی از گروه جهادی مطلوب
است؛

به نظر می‌رسد از مهم‌ترین شاخصه‌های
گروه جهادی مطلوب، هجرت است؛
هجرت بدان معنا که شما از چیزی
کنده شوید؛

در حقیقت فعالین جهادی سفرای
نظام هستند،

بنابراین در فرآیند هجرت به عنوان یک
سفیر شناخته می‌شویم و این بدان
معناست که سربازان رهبری هستیم.

یکی دیگر از شاخصه‌های گروه
جهادی مطلوب، فعالیت‌های فرهنگی
داخلی پویا است که مجدداً به مسئله
نیروسازی باز می‌گردد و در واقع برای
بار چندم ضرورت تربیت نیرو را نشان
می‌دهد، البته از دیگر شاخصه‌های
گروه جهادی مطلوب این است که

در مدار ظهور

از عالی‌ترین اهداف انقلاب اسلامی که حرکت‌های جهادی به آن
می‌تواند دست یابد، پرورش نیروی انسانی برای ظهور است.

آنچه می‌خوانید تنها خلاصه‌ای از گفت‌وگوی بلند فرامز تکنه و
امین بزرگیان در حلقه دوم سلسله نشست‌های هم‌عهدی است؛
حلقه‌ای از زمره نشست‌های چالشی هم‌عهدی محسوب می‌شود،
گفتگو در مورد نسبت افزایش تعداد گروه‌های جهادی و ترویج تفکر
جهاد و کالبد شکافی مفهوم گروه جهادی مطلوب از زمره مهم‌ترین
محوری‌های این گفت‌وگو است.

«**هم‌عهدی:** در حال حاضر مهم‌ترین هدف و یا مهم‌ترین
دغدغه در بین فعالین و گروه‌های جهادی طبق فرمایشات
حضرت آقا چه باید باشد؟

«**امین بزرگیان:** رهبری غیر از اصل مسئله جهادی و محرومیت
زدایی، مسئله پرورش نیرو را نیز مهم می‌دانند؛ بنابر گفتمان رهبری
نیروی مؤمن، متدین و متشرع انقلابی در یک روستا مظهر آیه قرآن
در بین مردم است بنابر این انتظار رهبری در حوزه تربیت نیرو انتظار
و خواست عمیقی است.

به نظر می‌رسد رهبری در عرصه جهاد به ترتیب اولویت‌های
"خودسازی جهادگران"، "پرورش نیرو" و "محرومیت زدایی" را از
مجموعه‌های انقلابی انتظار دارند؛ در حقیقت تاکید رهبری این است
که در کنار کار تخصصی حرفه‌ای محرومیت زدایی مغفول نماند
چرا بستر محرومیت زدایی مهد تربیت نیرو است.

در حقیقت تاکید رهبری این است که در کنار کار تخصصی حرفه‌ای، محرومیت زدایی مغفول نماند.

«**فرامرز تکنه:** به نظر می‌رسد تقویت گروه‌های جهادی می‌بایست
هدف اصلی مجموعه‌های جهادی باشد از دیگر سو انسان سازی
و کادر سازی نیز باید مهم‌ترین دغدغه قرار گرفته و با این حال
حرکت‌های جهادی می‌بایست به اهداف عالی انقلاب نیز برسند؛
پاسخ به این سوال که حرکت‌های جهادی به کدام هدف عالی انقلاب
باید منتج شود، اهمیت حرکت‌های جهادی بار دیگر نمایان می‌کند،
از عالی‌ترین اهداف انقلاب اسلامی که حرکت‌های جهادی می‌تواند
به آن دست یابد، پرورش نیروی انسانی برای ظهور است.

فصل سوم

آبی مثل نوجوان...

تربیت نیروی جهادی از سنین نوجوانی،
این تنها راه است...

تربیت جهادی، ملاحظات والزامات

یکی از مهم‌ترین رویکردهای موجود در قبال کادرسازی، پرورش نیرو جهادی از سنین نوجوانی است بسیاری اعتقاد دارند طلاب می‌توانند جایگاه موثری در فرآیندهای تربیتی و فرهنگی داشته باشند.

۱ پرورش نیروهای جهادی و کادر سازی در عرصه جهاد و خدمت رسانی از مهم‌ترین مسائلی است که در محافل مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته و می‌گیرد؛ یکی از مهم‌ترین رویکردهای موجود در قبال این مسئله پرورش نیرو جهادی از سنین نوجوانی است.

۲ مسئله‌ای که سالهاست در گعده‌های مختلف و متعدد مورد بررسی قرار گرفته و البته هنوز آن را به بوته نقد و نظر می‌کشند؛ از مهم‌ترین ویژگی‌های تربیت نیروی جهادی آن هم در سنین نوجوانی داشتن زمانی بلند به منظور پرورش و کادر سازیست چه آنکه سنین نوجوانی تا سنینی که هر فرد از آنان بتواند عنصر موثری در حرکت‌های جهادی باشد فاصله زمانی قابل توجهی است که می‌توان هر کدام از مخاطبان خود را در بستر زمان و در فرآیندی آرام به سوی هدف هدایت کرد.

۳ در کنار ویژگی‌های کادرسازی در سنین نوجوانی، یکی از مهم‌ترین مسائل مورد بحث فرآیند آن است؛ یعنی آنکه چگونه نوجوانان را در آن سنین مخاطب فرآیندهای تربیتی قرار دهیم؟؛ کارشناسان امر معتقدند شروع این فرآیند با دغدغه‌مند سازی مخاطب نوجوان آغاز شده و در ادامه نیز این امر از اصول ثابت فرآیند تربیتی خواهد بود.

۴ گذشته از رویکرد تشریح شده مسئله حضور مدرسه‌های علمیه در ساز و کار تربیتی نیروهای جهادی نیز قابل تامل است؛ بسیاری اعتقاد دارند طلاب و دانش آموختگان حوزه‌های علمیه می‌توانند جایگاه موثری در فرآیندهای تربیتی و فرهنگی داشته باشند چه آنکه به نظر می‌رسد استفاده از ظرفیت طلاب در اجرا برنامه‌های فرهنگی چه در مواجهه با مخاطب جهادگر و چه در مواجهه با مخاطب عام یکی از موثرترین راهکار هاست.

۵ به هر روی تقاطع امر جهاد و خدمت رسانی با لزوم کادرسازی از سنین نوجوانی همچنین کیفیت فرآیندهای فرهنگی در اردوهای جهادی از اساسی‌ترین موضوعاتی است که در فضا جهاد مطرح است؛ ناظر به اهمیت این موضوعات هم‌عهدی سوم با دعوت از کارشناسان این حوزه‌ها مسائل مختلفی را به بوته نقد و نظر کشیده است.

خانه از بنیاد اصلاح شود

گفتمان‌سازی و ترویج گفتمان جهادی باید از دوره راهنمایی برای دانش‌آموزان آغاز شود.

در رابطه با مباحث دانش‌آموزی نظر بنده این است که گفتمان‌سازی و ترویج گفتمان جهادی باید از دوره راهنمایی برای دانش‌آموزان آغاز شود چرا که اگر ترویج این گفتمان از دوره فوق شروع و تا دوره دانشجویی ادامه یابد، درون دانشگاه‌ها با جمعی از عناصر جهادی میدان دیده روبرو خواهیم شد.

از دیگر سو معلمین پرورشی نیز می‌بایست فرآیند فوق را شتاب دهند، بدین منظور بهترین راه حل استفاده از متعلمین حوزوی در این عرصه است؛ به عقیده بنده فضای آموزش و پرورش مستعد عملی سازی مفاهیم گام دوم که بحث گفتمان عمومی رهبری است، می‌باشد.

ناظر به آنچه گفته شد، جهت بهتر شدن روابط دانش‌آموز و مربی یا معلم ما باید اصطلاحاً با دانش‌آموز رفیق شویم؛ امروزه متاسفانه بعد رفاقتی بین معلم و دانش‌آموز کم رنگ شده است، این مسئله قابل تامل بود و باید بررسی شود.

از دیگر نقصان‌های موجود در دستگاه آموزش و پرورش ما این است که با فقر نماد روبرو هستیم در عین حال تشکیلاتی نیز برای رشد و نمو دانش‌آموزان نخبه در اختیار نداریم همچنین نظر به اهمیت ارتقا سطح آموزش از سوی معلمین و کادر آموزش می‌بایست ساز و کارهای موجود به سوی گزینش معلمین دارای توانایی‌های لازم و نخبه اصلاح شود.

از دیگر نقصان‌های موجود در

دستگاه آموزش و پرورش ما این است که

با فقر نماد روبرو هستیم،

در عین حال تشکیلاتی نیز برای رشد و نمو

دانش‌آموزان نخبه در اختیار نداریم.

در دستگاه آموزشی آموزش و پرورش در فضا دانش‌آموزی مرزاطمینان و اعتماد گم شده است؛ این اشکال در واقع یکی از محدودیت‌های ساختاری امروز آموزش و پرورش است بنابراین باید به سوی اصلاح ساختارهای رفته و تلاش کنیم مدل‌های کارآمدتر را اجرا کنیم؛ با اجرای مدل‌های کارآمدتر حتماً می‌توانیم خلاهای دانشجویی را نیز برطرف کنیم.

ضرغام پرنیان

عضو هیئت رئیسه مجمع مرکزی

ضرغام پرنیان: ۱۲ سال فعالیت مستمر ضرغام پرنیان امروزه او را در ردیف کارشناسان مسائل مختلف عرصه جهاد و خدمت رسانی قرار داده؛ جهادگری از درود لرستان پس سال‌ها تلاش در عرصه‌های مختلف خدمت رسانی در قامت کارشناسی در حوزه فعالیت‌های جهادی ۲ سال عضویت در شورای مرکز مطالعات و هدایت حرکت‌های جهادی را تجربه می‌کند. او به پشتوانه تجربیاتش در عرصه جهاد و تحصیل در مقطع دکتری در جمع سیاستگذاران این عرصه وارد شده است.

او که پس از سال‌ها تجربه فعالیت سکاندار گروه جهادی مریدان ولایت شد، این روزها با تجربه عضویت در هیئت رئیسه مجمع مرکزی جهادگران کشور سعی دارد حرکت‌های جهادی را در خط مشی صحیحی راهنمایی کند.

حضور او در سومین حلقه از سلسله نشست‌های هم‌عهدی بستری بود تا تجارب این معلم نمونه و جهادگر فعالی که حالا هم تجارب مدیریتی و سیاستگذاری دارد و هم تجربیاتی از جنس میدانی، به اشتراک گذاشته شود.

اینکه برای اعتلا نظام آموزش و پرورش در قبال حرکت‌های جهادی چه باید کرد و اینکه کادر سازی جهادی در بستر این دستگاه چطور رخ خواهد داد از مهم‌ترین مسائلی است که پرنیان به آن اشاره می‌کند.

نو + جوانی

در فرآیند ترویج گفتمان جهادی، مفاهیم دل‌کنند از وابستگی‌ها و مسئولیت‌پذیری در قبال هم‌نوع را باید برای مخاطب یعنی دانش‌آموزان جا بیندازیم.

به نظر می‌رسد ابتدا باید اقتضای دوره‌ی نوجوانی و دانش‌آموزی را مشخص شود؛ ناظر به آنکه هر قشر مثل بانوان، مهندسان، کارگران و دانش‌جویان مزیت‌هایی دارند، می‌بایست مزیت قشر دانش‌آموزی نیز شناخته شده و در جایگاه مناسب گنجانده شود تا بتوان بیشترین بهره‌برداری کرد.

هدف از طی کردن فرآیند شناخت و تلاش برای برنامه‌ریزی ترویج گفتمان جهادی در جامعه دانش‌آموزی، دنبال کردن رویکردی است که ترویج گفتمان جهادی در بین دانش‌آموزان را خواستار است، رویکردی که قشر دانش‌آموزی را مهم دیده و اعتقاد دارد پذیرش دانش‌آموز در خانواده در تراز بالایی قرار دارد.

از طرفی نوجوان به شدت به دنبال کسب هویت بوده و از آن جهت که سرشار از نیرو است و مشغله کمی دارد پس برای اثرگذاری قشر مطلوبی به نظر می‌رسد.

ناظر به فاکتورهایی که تشریح شد می‌بایست در فرآیند ترویج گفتمان جهادی، یکی از مهم‌ترین مفاهیم یعنی دل‌کنند از وابستگی‌ها و مسئولیت‌پذیری در قبال هم‌نوع‌های خود را برای مخاطب یعنی دانش‌آموزان جا بیندازیم.

ناظر به این موضوع سه مطلب از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ اول آنکه نوجوانان زودالگو می‌گیرند بنابراین باید افراد شاخص را به فراخور و اقتضا فعالیت‌مان درگیر فضای تربیتی با دانش‌آموزان کنیم.

نوجوانان زودالگومی‌گیرند بنابراین باید افراد شاخص را به فراخور و اقتضای فعالیت‌مان درگیر فضای تربیتی با دانش‌آموزان کنیم.

دوم آنکه هرچه سن نوجوان کمتر باشد معرفت او نسبت به مسائلی همچون محرومیت، خدمت‌رسانی و انواع سبک زندگی کمتر است بنابراین باید گام به گام پیش‌رفته‌تاچنین مفاهیمی برای مخاطب شکل بگیرد؛ سوم مطلب آن است که مطابق با مشی امام خمینی باید نوجوانان را مخاطب قرار دهیم و این بدان معناست که نوجوانان باید مخاطب خطاب صحیح قرار گیرند و از این گذار، ارتباطی موثر با آنان فراهم کنیم.

جمع‌بندی آن می‌شود که ما باید الگوی درستی در بین دانش‌آموز ترویج کنیم پس انتخاب مربی بسیار با اهمیت است و باید معلم خوب را شناسایی کنیم.

وحید جلال‌پور

فعال جهادی در حوزه رسانه و دانش‌آموزی

وحید جلال‌پور، از زمره فعال‌ترین عناصر جهادی تربیت‌یافته مکتب جهادی دانشگاه تهران است، او که تحصیل‌کرده علوم ارتباطات اجتماعی است، حدود ده سال رویکرد اجتماعی خود را به عرصه جهاد و خدمت‌رسانی کوچانده تا تلاش‌های جهادی‌اش به صحن دانشگاه خلاصه نشود.

اولین فعالیت خود را از استان‌های جنوبی همچون سیستان و بلوچستان و یا هرمزگان شروع کرد، تلاش‌های خودش را از جنوبی‌ترین‌ها به شمالی‌ترین‌ها کشید تا جهاد در مناطقی همچون سبلان را هم تجربه کند.

در نگاه جلال‌پور تفاوت زندگی جهادی با نوع غیر جهادی اش تفاوت خودخواهی و دگرخواهی است، شاید منشأ فعالیت‌های امروز او در مجموعه‌ای که سعی دارد به تربیت نوجوانان بپردازد همین است.

حضور او با ده سال سابقه جهادی از جنوب تا شمال، با تجربه معلمی در مدارس، با سابقه حضور در اکثر محافل رسانه‌ای- جهادی و با سابقه مدت‌ها فعالیت در حوزه نوجوان در هم‌عهدی سوم توجه مخاطب را به مسائل جدیدی جلب می‌کند، رویکرد کاملاً علمی و البته امکان‌سنجی شده به مسائل نوجوانان خواستی است که در پس همه نظریات او نهفته است. آنچه از او خواهید خواند مروری بر نظریات اوست.

آموزش و پرورش نو

بیانیه گام دوم و نگاه تحول‌گرایانه ما به این بیانیه می‌تواند منشأ اتفاقات بزرگی در حوزه آموزش و پرورش باشد.

به نظر می‌رسد فضای دانش‌آموزی نسبت به قبل دستخوش تغییر شده است بنابراین می‌توان با کلیشه‌های قبلی برنامه ریزی کرده و به اهداف رسید؛ از نیازهای ضروری فعالیت در فضای دانش‌آموزی ایده پردازی مجدد و طرح ریزی‌های جدید است.

بیانیه گام دوم و نگاه تحول‌گرایانه ما، به این بیانیه نه تنها می‌تواند ایده‌ها و برنامه‌های جدیدی تزریق کند بلکه می‌تواند منشأ اتفاقات بزرگی در حوزه آموزش و پرورش باشد.

بیانیه گام دوم و نگاه تحول‌گرایانه ما به این بیانیه، می‌تواند ایده‌ها و برنامه‌های جدیدی تزریق کند.

نگاه تحول‌گرایانه به بیانیه گام دوم در واقع می‌تواند نگاه جدید به دانش‌آموز و اردو جهادی را با خود همراه داشته باشد؛ این دست از نگاه‌های جدید به چنین مفاهیمی به طور حتم افق‌های جدیدی برای آینده تعریف می‌کند.

از دیگر سو از کتب درسی نباید غافل شد چرا که توجه ما باید به مؤلفه‌هایی باشد که ثمره اصلی آن دانش‌آموز خوب و موفق است؛ نگاه مسئولان ما به رابطه دانش‌آموز و معلم ایراد دارد و تا این مسئله حل نشود بقیه مسائل هم حل نمی‌شود؛ ما نباید اجازه دهیم دانش‌آموز و نیروی مناسب و اثرگذار ما رها شود.

ظرفیت‌هایی عظیم و راهبردی در آموزش و پرورش وجود دارد که باید به آن توجه ویژه کنیم؛ دیدگاه کلی در چهل سال نخست انقلاب سازندگی و خدمت‌رسانی بود ولی اکنون باید نگاهمان تمدنی باشد و البته بازسازی تمدن نوین اسلامی.

دیدگاه کلی در چهل سال نخست انقلاب، سازندگی و خدمت‌رسانی بود اما اکنون باید نگاهمان تمدنی باشد.

اهمیت بسیج‌فرهنگیان و همچنین نقطه اشتراک آن با دانش‌آموزی، توان و ظرفیت آن‌ها و علاوه بر آن هم افزایشی خیلی بالایی که می‌تواند رخ دهد و کار را جلو ببرد، بسیار با اهمیت است.

میثم قره‌داغی

مسئول سازندگی بسیج فرهنگیان

میثم قره‌داغی، مسئول بسیج سازندگی بسیج فرهنگیان، از زمره فعالان جهادی است که از دانشگاه به قشر فرهنگیان کوچ کرده است؛ سال‌های ۹۰ و ۹۱ سال‌هایی بود که قره‌داغی اولین اردوی جهادی خودش را تجربه کرد؛ دانشجوی حقوق بین‌الملل از مباحث خشک و تئوریک آکادمیک به فضای پر نشاط اردوهای جهادی گذر می‌کند تا غیر از جزوه و کتاب وجه دیگر دانشگاه را نیز درک کند.

هر چند تجارب خوبی در عرصه اردوهای جهادی کسب کرد اما این تجربیات را در خدمت‌راه‌اندازی و یا مدیریت گروهی جدید نبرد بلکه اندوخته خود را در خدمت قشر فرهنگیان قرار داد تا شاید بتواند در فضای مستعد آموزش و پرورش مثمر ثمر باشد.

نظریات او زاویه نگاه جدیدی به امر جهاد در بین افشار محسوب می‌شود؛ نظریاتی که حالا در سوم حلقه هم‌عهدی به نقد و نظر کشیده شده است.

فصل چهارم

در لبه بحران

آیا نارسایی کادرسازی و عدم توجه به حوزه‌های عقیدتی، جهاد را با بحران روبرو خواهد کرد؟

برکت سیل و زلزله

حضور گروه‌های جهادی در مناطق سیل و زلزله‌زده و تعامل آنان با مردم و توده‌های مختلف جامعه به نوعی یک نمایش از گفتمان جهاد بود...

گسترش گروه‌های جهادی از گذار گفتمان‌سازی راه‌حلی است که هرچند دیرتر نسبت به راه‌حل مقابل خود نتیجه می‌دهد، اما روش درستی است...

۱ گسترش گروه‌های جهادی، مسئله‌ای که لزوم آن چه در بیانات رهبری، و چه در لسان فعالان جهادی مشترک است، بدان معنا که همگی بر مسئله گسترش گروه‌های جهادی اتفاق نظر دارند اما آن چیزی که مایه بحث و گفتگو در بین فعالان جهادی است، چگونگی انجام این انتظار رهبری از مجموعه‌های جهادی است.

گسترش گروه‌های جهادی در گذار از گفتمانی‌سازی یا گسترش با ایجاد زیر ساخت‌هایی شبیه قرارگاه‌ها و با حمایت‌های لجستیکی و مادی؟

۲ این دوگانه ایست که بسیاری از فعالان و متولیان عرصه جهاد دست کم یک بار با آن مواجه شده‌اند؛ به نظر می‌رسد گسترش گروه‌های جهادی از گذار گفتمان‌سازی راه‌حلی است که هرچند دیرتر نسبت به راه‌حل

مقابل خود نتیجه می‌دهد اما روش درستی است چه آن که با ترویج گفتمان جهادی حتی در صورتی که پشتیبانی لجستیکی و مادی وجود نداشته باشد اما گروه‌های جهادی از جای جای کشور اقدام به فعالیت خواهند کرد.

۳ به‌عنوان مثال می‌توان به بره‌های اشاره کرد که بحران‌هایی نظیر سیل و زلزله توده‌های مختلفی از مردم را درگیر ساخته بود، حضور گروه‌های جهادی در مناطق بحران‌زده و تعامل آنان با مردم و توده‌های مختلف جامعه به نوعی یک نمایش از گفتمان جهاد بود؛ بدین شکل می‌توان انتظار داشت با این اقدام گروه‌های جهادی تفکر جهاد در مخاطبان این حرکت یعنی مردم بحران دیده ترویج یابد؛ در واقع می‌توان اینطور گفت هرگاه گروه‌های جهادی با توده‌های مردمی ارتباط موثر و مستمر برقرار ساختند ثمرات خوبی به دست آوردند.

۴ آنچه خواهید خواند برشی از گفتگوی چالشی مهمانان چهارمین حلقه از سلسله نشست‌های هم‌عهدی است که از لزوم جوانسازی در مجموعه‌های جهادی تا اهمیت حمایت‌های قانونی از گروه‌های جهادی ادامه یافته.

از ساخت خانه مهم‌تر

رسالت اصلی امر جهادی، نیروسازی است، اگر نیروسازی محقق نشود، از هدف دوریم و باید بدانیم ساختن نیروی جهادی از ساخت خانه مهم‌تر است.

با نگاهی هر چند گذرا به گفتمان رهبری در حوزه جهاد و خدمت رسانی نکات مهمی جلب توجه می‌کند؛ اولین نکته آنکه تا تفکر جهادی را توسعه ندهیم، افزایش کمیت هم صورت نخواهد گرفت بنابراین باید تفکر جهادی را به یک ارزش تبدیل کنیم و در یک نظام ارزشی این تفکر را بین آحاد جامعه گسترش دهیم.

» باید تفکر جهادی را به یک ارزش تبدیل کنیم و در یک نظام ارزشی این تفکر را بین آحاد جامعه گسترش دهیم. «

از طرف دیگر می‌بایست ضمن توسعه گروه‌های جهادی و گسترش تفکر جهاد در هر موقعیتی، رد پای گروه‌های جهادی را در قانون مشخص و از این طریق به آنها هویت ببخشیم.

در قبال هویت‌سازی برای گروه‌های جهادی نباید از انعکاس هنرمندانه فعالیت‌های این گروه‌ها در فضای رسانه‌ای غافل شویم بنابراین می‌بایست با طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی صحیح سازکاری مناسب بدین منظور مهیا کنیم؛ تعریف مدل رسانه جهادی، چیزی که شبیه رود بتواند همه چیز را نشان دهد می‌تواند ما را از موانع فعالیت در این عرصه گذر دهد.

» گفتمان سازی گفتمان جهادی به همراه پیگیری سند نوسازی دو مساله مهمی است که از سوی ما دنبال می‌شود. «

در ادامه تلاشی که برای انعکاس هنرمندانه فعالیت‌های جهادی صورت می‌گیرد بنیان‌های گفتمان‌سازی شکل می‌گیرد؛ گفتمان‌سازی گفتمان جهادی به همراه پیگیری سند نوسازی دو مساله مهمی است که از سوی ما دنبال می‌شود.

ذیل سند نوسازی اقدامات ویژه بسیج سازندگی بسترسازی به منظور افزایش بدنه گروه‌های جهادی و اختصاص بودجه به منظور حمایت از این گروه‌هاست.

به عنوان نکته آخر باید به رسالت امر جهادی بپردازیم؛ رسالت اصلی امر جهادی نیروسازی است؛ باین تعریف اگر نیروسازی محقق نشود از هدف دوریم و باید بدانیم ساختن نیروی جهادی از ساخت خانه مهم‌تر است.

محمد زهرایی

رئیس سازمان بسیج سازندگی کشور

سردار محمد زهرایی: از زمره شخصیت‌های فضای جهادی کشور است که اکثر گروه‌های جهادی کشور او را می‌شناسند؛ رئیس سازمان بسیج سازندگی کشور که از ۹۷ این سکان بیست و چند ساله را در اختیار گرفته و برنامه‌های متعددی را در این مدت به اجرا گذارده است.

افزایش گروه‌های جهادی تا رقم ۲۳ هزار گروه از زمره دستاوردهای زهرایی در دوران مدیریتی خود است؛ دوران مدیریتی او با تحولات رو به رو رشدی در سازمان بسیج سازندگی مواجه شد، تسریع در اجرا اهداف سازمان همچنین اجرا برنامه‌هایی همچون عقد تفاهم نامه با دیگر سازمان‌های متولی، توجه به عمومی کردن گفتمان جهادی و تشکیل مجمع جهادگران به منظور سازماندهی از زمره اقدامات وی در بسیج سازندگی محسوب می‌شود.

در این فصل از هم‌عهدی زهرایی با تشریح مأموریت‌های سازمان بسیج سازندگی مهم‌ترین خلاهای عرصه جهاد را به بررسی کشیده‌ها و از برنامه‌های آتی سخن می‌گوید.

ضد بحران ایدئولوژیک

یکی از محورهای سه‌گانه گفتمان رهبری در عرصه جهاد، مسئله ثبات جهادگران، در حوزه فکری و ایدئولوژیک است چراکه عمل به امر جهاد بدون تقویت عرصه‌ها فکری به طور حتم موثر نخواهد بود.

از اساسی‌ترین اقداماتی که می‌توان در عرصه جهاد دنبال کرد مسئله جوانسازی است، جوانسازی از زمره اهدافی است که با کمترین توان بهترین اثر را بر افزایش تاثیر جهاد خواهد داشت از طرف دیگر اجرای جوانسازی می‌تواند فاصله‌ای که بین انتظار رهبری از مجموعه‌های جهادی با عمل آنهاست را جبران کند.

ناظر به انتظار رهبری از مجموعه‌های جهادی به نظر می‌رسد از زمره بهترین اقدامات، راه‌اندازی قرارگاه‌های لجستیکی و رسانه‌ایست تا نه تنها بدنه گروه‌های جهادی توسعه یابد بلکه فعالیت‌های ویژه آن‌ها نیز منعکس شود؛ در کنار این اقدامات بسیج‌سازندگی نیز در کنار هم‌اندیشی با فعالان این عرصه‌ها تمهیدات به منظور پایداری این دو قرارگاه تدارک ببیند.

توجه به مسائل کلان و راهبردی در عرصه جهاد یکی از مسائلی است که می‌تواند منجر به دست‌کشیدن گروه‌های جهادی از توجه خاص به محرومین شود؛ این بیان رهبری که کارهای کلان و بزرگ شمار از محرومین و پرداختن به سقف‌خانه آن پیرزن غافل نکند در واقع به اهمیت ارتباط با توده‌های محروم و البته برکت گرفتن از تلاش برای این قشر اشاره می‌کند.

به نظر می‌رسد فرمایشات رهبری در حوزه جهاد در سه محور اصلی طبقه‌بندی و دیگر مسائل ذیل همین سه محور تعریف می‌شود؛ اول آنکه باید در اندیشه جهادی پیشرفت کنیم؛ پیشرفت در اندیشه جهادی به چه معنی است؟

به معنی آن است که مسائل مدیریتی جامعه اسلامی، عدالت، قیام به قسط و خدمت‌رسانی، چیستی و چرایی و چگونگی آنها را دریافت کرده و بسط و گسترش دهیم.

محور دوم کلام رهبری در حوزه جهاد تلاش برای تبدیل گفتمان جهادی به گفتمانی عمومی است؛ برای این منظور نه صرفاً حوزه نظری بلکه در حوزه عملی نیز باید گفتمان را به مخاطب نشان دهیم، اینجا کار رسانه‌ای هنرمندانه الزام می‌یابد و حتی شاید لازم باشد از تبلیغ چهره به چهره نیز استفاده شود.

محور سوم نیز مسئله ثبات جهادگران در حوزه فکری و ایدئولوژیک است چراکه عمل به امر جهاد بدون تقویت عرصه‌های فکری به طور حتم موثر نخواهد بود.

سجاد شبانکاره

مسئول گروه جهادی محمد رسول الله

سجاد شبانکاره: در ردیف

جهادگرانی‌ست که جهاد را به عملی‌ترین شکل فرا گرفته است؛ آسمان قلعه گنج شاهد اولین تلاش‌های شبانکاره در روزها و شب‌های سال ۸۸ بود، تلاشی که از ابتدا ابعاد مختلف محرومیت را در وجوه مختلف ذهنی شبانکاره شکل می‌داد تا روزگاری این فعال جهادی سرآغاز اقدامات بزرگتری برای محرومین کشور باشد.

جز قلعه گنج و جنوب شرق کرمان، سیستان و بلوچستان نیز صحنه ساخته شدن شبانکاره در فرآیند جهاد و خدمت‌رسانی بود؛ فرآیندی که منجر به حضور در عرصه مدیریت گروه جهادی محمد رسول الله شد و او را در کورس تجربیات مدیریتی قرار داد.

لمس محرومیت از نزدیک و حوزه تخصصی او یعنی علوم کامپیوتر باعث شد تا ایده راه‌اندازی هنرستان برای مناطق محروم را ابتدا پروراند و سپس به صحنه عمل بکشد.

ایده راه‌اندازی قرارگاه برای پیشبرد اهداف گفتمان رهبری، شاید ناشی از تجارب عملیاتی او در میدان عمل است؛ نگاه جوان‌مدارانه او که با کلید واژه جوان‌سازی طرح می‌شود حاصل دیده‌ها و شنیده‌های این فعال جهادی است که جوانان را موتور محرک حرکت‌های جهادی شناخته و به دنبال این است که چابکی بیشتری را به مجموعه‌های جهادی ببفزاید.

فصل پنجم

شبکه‌سازی در افق جهانی

آیا گروه‌های جهادی شبکه‌سازی و گفت‌وگویمان سازی
را به خدمت افق‌های جهانی در می‌آورند؟

گفتمان، چند شبکه و چند مسئله دیگر

گفتمان‌سازی جهادی دقیقا همان مسیری است که عملکرد یک گروه جهاد حتی سطح محله خود را می‌تواند به بخشی از مدلی برای صادرات این تفکر تبدیل کند؟

سوال اصلی این است که "گفتمان جهادی را چگونه گسترش دهیم؟"

۱ شاید تبلیغ چهره به چهره بهترین روش باشد اما رویکردهای دیگری نیز در مورد این مهم وجود دارد؛ بی‌گمان در روزگاری که دیگر رسانه ملی یعنی تلویزیون اقبالی دوران گذشته خود را ندارد باید راه دیگری برای ترویج گفتمان جهادی پیدا کرد؛ شاید این روزها فضای مجازی یکی از ابزارهای نوین فعلی برای عمومی ساختن گفتمان جهادی باشد اما حتما تنها ابزار نیست.

۲ با تعمق بر آنچه فعالان جهادی در مورد گسترش گفتمان جهادی گفته اند و با بررسی آنچه کارشناسان گفتمان شناس بر قلم راندند می‌توان دریافت کرد از موثرترین ابزارهای ترویج گفتمان جهادی نشان دادن نتیجه آن به مخاطب است، چیزی شبیه به خدمات جهادگران به سیل زدگان و زلزله زدگان.

۳ این رویکرد در گسترش گفتمان جهادی حتی بیش از انتظارات فعلی مجموعه‌های جهادی اثر گذار خواهد بود؛ رویکردی که با اذهان مخاطب سر و کار دارد بدون شک درون مرزهای ایران اسلامی محصور نخواهد شد آن هم در شرایطی که کشورهای متعددی می‌توانند میدان ظهور و بروز حرکت‌های جهادی باشند.

۴ گذار گفتمان‌سازی جهادی دقیقا همان مسیری است که عملکرد یک گروه جهادی حتی سطح محله خود را می‌تواند به بخشی از مدلی برای صادرات این تفکر به کشورهای مستعد تبدیل کند؛ مسئله‌ای که البته الزاماتی نیز دارد و شاید یکی از مهم‌ترین الزامات آن مسئله وحدت و شبکه‌سازی بین گروه‌های جهادی است.

۵ امر مهمی که با تحقق آن بدون شک اثرگذاری گروه‌های جهادی افزایش یافته و نمایش گفتمان جهادی را چه در قالب فضای مجازی و چه در قالب مخاطب رسانه ملی جذاب‌تر می‌کند.

۶ چگونگی گسترش گفتمان جهادی و مختصات شبکه‌سازی و تعاملات لازم بین گروه‌های جهادی در نسبت با گفتمان‌سازی دو مسئله ایست که به صورت ویژه بر روی میز پنجمین قسمت هم‌عهدی گذارده شده؛ مهمانان این میز گرد گذشته از اهمیت چگونگی گفتمان‌سازی مهم‌ترین گره‌های مسئله شبکه‌سازی را به بوته نقد و نظر می‌کشند.

هفده سال قبل...

پس از سال هشتاد و دو و نامگذاری این سال توسط رهبری به نام "خدمت‌گزاری" نگاه جدیدی به مقوله‌ی خدمت پیدا شد.

در بحث و ایراد سخن در رابطه با امر جهادی ابتدا باید به تاریخ این مسئله در کشورمان توجه کنیم؛ پس از سال هشتاد و دو و نام گذاری سال توسط رهبری به نام "خدمت‌گزاری" نگاه جدیدی به مقوله‌ی خدمت پیدا شد و اینچنین نوعی هم پوشانی بین فضای جهادی و خدمت‌رسانی شکل گرفت.

با تأمل در فرمایش رهبری مبنی بر اینکه "در امر جهادی بزرگترین خدمت به خود شخص صورت می‌گیرد" به این حقیقت می‌رسیم که فعالیت‌های جهادی صورت گرفته هرچند در منطقه هدف انجام شده؛ اما جدای از بعد مکان بزرگترین خدمت به خود جهادگر شده است.

با در نظر گرفتن سخن دیگری از حضرت آقا مبنی بر این که هدیه‌ی انقلاب اسلامی به ما فرهنگ جهادی است و این فرهنگ نیز در همه‌ی عرصه‌ها به کارمان می‌آید به این نتیجه می‌رسیم جهادی یک کارخانه‌ی انسان‌سازی است، بنابراین نباید فعالیت‌های جهادی کم رنگ شده و یا جایگزین شود.

لازم است در این باره هم بدانیم که گروه جهادی مطلوب و یا حرکت‌های جهادی مطلوب از منظر مقام معظم رهبری چیست؟ باید گفت گروهی مطلوب است که علاوه بر تشکیل کارگروه‌های تخصصی، خود اردو و فضای جهادی را حفظ کند؛ یعنی نباید اصل خود اردوها کم اهمیت تلقی شود.

جهاد یک حوضچه ایست جهت کادرسازی، تربیت نیرو و استعداد‌های متفاوت؛ این کادرسازی از عرصه‌های کوچک شروع و کم کم با آموزش‌های متفاوت ارتقا می‌یابد پس ما به هیچ عنوان نباید از عقبه‌ی جهادیمان که همان کادرسازی است، جداشویم، چرا که هدف اول جهادی کادرسازی و نیروسازي در بستر خدمت‌رسانی بود و هدف دوم در این راستا مسئله‌ی الگو سازی و سپس محرومیت‌زدایی است.

در واقع فرهنگی که از جهاد منشعب می‌شود آن فرهنگ و عقیده ایست که جهادگر در لحظه لحظه‌ی مسیر زندگی، کار و حرفه‌ی خود پیاده می‌کند هرچند که حتی یک بار به اردو جهادی رفته باشد.

در نهایت از منظر بنده بهترین قشری که می‌تواند در حال حاضر نقش به‌سزایی در کادرسازی جهادی داشته باشد، بانوان هستند چرا که از دید بنده مستعدترین قشر همین قشر هستند.

حسن مرادی

مدرس موسسه
جهادی تبلیغی بلاغ‌المبین

حسن مرادی: یکی از صدها عناصر جهادی ایست که شروع حرکتش به سال ۸۲ یعنی سالی که از سوی رهبری به نام "خدمت‌رسانی" نام‌گذاری شده بود، بر می‌گردد؛ همراهی با اولین اردو جهادی بسیج دانشجویی دانشگاه تهران سرآغاز حرکت مستمر حسن مرادی در عرصه محرومیت‌زدایی و تنفس در فضای جهادی بود.

طلبه جوان ۲۰ ساله‌ای که پس از گذارندن ۵ سال دوران تحصیل خود در مدرسه علمیه، حالا سعی دارد جدای از صرف و نحو عربی و فقه و اصول، متن‌تعلیمات اسلامی را به تحولات جامعه خود پیوند بزند تا روزگاری جز خطابه بر سر منبر دستی هم بر آتش جهاد و خدمت‌رسانی داشته باشد.

نیت بلند او در کنار همراهی با حرکت‌های جهادی بسیج دانشجویی معروف‌ترین دانشگاه ایران، منشا و بستر رویکردی شد که در طول ۱۷ سال گذشته جز لاینفک حرکت جهادی حسن مرادی گشته؛ ارتباط مستمر و البته حضور همیشگی او در مناطق هدف از ویژگی‌های نوع فعالیت اوست تا بتواند در طول زمان با صبری بلند، چهره مناطق مختلف را از محرومیت پاک کند.

آنچه می‌خوانید، برشی است از گفتار "حسن مرادی" در پنجمین حلقه از سلسله نشست‌های هم‌عهدی.

گفتمان گفتمان سازی

بنابر تأکید رهبری باید برای ترویج گفتمان جهادی تلاش کرد.

به عنوان مقدمه از جمله مهم ترین فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله) در دیدار با فعالین جهادی این بود که دیگران را از خدمت رسانی به محرومان، محروم نکنید؛ در بیانی روشن تر یعنی این لازم است که همه ی اقشار جامعه در امر خدمت رسانی مشارکت داشته باشند؛ در واقع کاری کنید که اصل جهاد و خدمت در کل کشور همه گیر شود و در یک کلام شعار خدمت رسانی را همگانی کنید.

بحث دیگر مسئله تقید بود؛ تقید به مستحبات و خودسازی، یعنی در قید این مسئله باشید و توجه داشته باشید و آن را کم اهمیت ندانید؛ مسئله ی قابل تأمل دیگر در بیان حضرت آقا این است که توجه ما باید قیام به قسط باشد یعنی خدمت رسانی برای تحقق عدالت و پیشرفت باشد. انقلاب اسلامی تلاش دارد تا با امر جهاد کارآمدی خود را اثبات کند؛ پس بحث کمک به مستضعفین پایه و اساس انقلاب بوده، هست و خواهد بود.

در بیانات رهبری مسئله گفتمان سازی بسیار مورد توجه قرار گرفت؛ بنابر تأکید رهبری باید برای ترویج گفتمان جهادی ساختار ایجاد شود همچنین در بحث آموزش نیز این گفتمان را باید از دوران دانش آموزی تا فضای دانشجویی دنبال کنیم.

از مهم ترین اقداماتی که می توان در عرصه ترویج گفتمان جهادی در فضای آموزش دنبال کرد تالیف محتوای جهادی در شورای تالیف کتب درسی است چرا که این امر می تواند از موثرترین اقدامات در جهت گفتمان سازی جهادی و خدمت رسانی.

از طرفی باید به این مسئله بیاندیشیم که علاوه بر از بین بردن محرومیت باید به گفتمان خود هم ساختار صحیحی بدهیم و این بدان معناست که آن را با توجه به عقاید و افکار خودمان پرورش دهیم.

ناظر به آن چه گفته شد می بایست گفتمان جهادی سازماندهی شود چرا که این تنها راه برای سازماندهی ظرفیت های اجتماعی است که تلاش دارند برای محرومین فعالیت داشته باشند.

شعار حضرت آقا در بیاناتشان این بود که خدمت رسانی برای پیشرفت و عدالت است از طرفی کار جهادی بی انتهاست چرا که از ایمان و حداکثر ظرفیت وجودی انسان سرچشمه گرفته است همچنین امر جهادی هم در تنوع و هم در عمق کار بی پایان است بنابراین می توان نتیجه بگیریم هر نقطه ای از نگاه آقا در گام دوم که در جهت پیشرفت است قطعاً شاخه ای از فعالیت های جهادی خواهد شد.

میثم نعمتی

موسس شبکه ی طلایه داران جهادی

میثم نعمتی: نه یک چهره صرفاً جهادی، بلکه از زمره شخصیت هائیسست که نه تنها در عرصه علمی و آکادمیک رشته مدیریت حرفایی برای گفتن دارد، بلکه در بسیاری از حرکت های اجتماعی که با حضور نخبگان همراه بوده نیز، حضور داشته است.

نعمتی در محافل خبری بیش از آن که با چهره دیگری و با عنوان مدیر عامل شبکه طلایه داران جهاد شناخته می شود، موسسه ای که با حضور دیگر پژوهشگران حوزه مدیریت، همچون ساسان زارع، با ایجاد شبکه ارتباطی و اطلاعاتی هدفمند و منظم بین گروه های جهادی، نه تنها تجربیات موفق این حوزه را غربال می کند، بلکه به سوی مدل سازی حرکت خواهد کرد.

نگاه دقیق نعمتی بر گفتمان رهبری به عنوان یکی از محورهای اصلی نقش آفرینی وی در عرصه های حضورش تبدیل شده است، این دانش آموخته دوره دکتری مدیریت دانشگاه تهران، در حوزه جهاد و خدمت رسانی نیز بر گفتمان رهبری تکیه دارد.

آنچه خواهید خواند، برش هایی از تاملات دکتر میثم نعمتی در گفتمان رهبری در حوزه جهاد است که در پنجمین حلقه سلسله حلقه های هم عهدی بیان شده.

برمدارِ پیشرفت توسعه

عرصه جهاد را نباید صرفاً به اردوهای جهادی محدود ساخت چراکه به شدت مستعد توسعه و گسترش است.

با نگاهی عمیق‌تر از قبل به نظرات رهبری در عرصه جهادی در می‌یابیم ویژه‌ترین رویکرد در قبال جهاد و خدمت‌رسانی از سوی رهبری به جامعه مخاطب عرضه شده است، در منظومه رهبری جهاد به معنی آن است که هر کس هر کاری که فکر می‌کند توانایی انجامش را دارد و از دستش برمی‌آید انجام دهد.

از دیگر سو و ناظر به تاکید رهبری بر گسترش گروه‌های جهادی باید پرسید که گسترش از منظر ایشان یعنی چه؟

باید گفت فعالیت‌های جهادی را می‌توان حتی از همسایه آغاز کرد و تا محله و خیابان و شهر و بالاتر توسعه داد؛ لذا عرصه جهاد را نباید صرفاً به اردوهای جهادی محدود ساخت چرا که به شدت مستعد توسعه و گسترش است.

فعالیت‌های
جهادی را می‌توان
حتی از همسایه
آغاز کرد و تا
محله و خیابان
و شهر و بالاتر
توسعه داد.

در بحث مربوط به ترویج گفتمان که خود حضرت آقا مطالبه دارند هم به عقیده بنده برای مثال گروه‌های جهادی را به سراغ ارگان‌های دولتی بفرستیم و حتی برای کارکنان نیز اردوی جهادی برگزار کنیم.

ارتباط خود گروه‌های جهادی با یکدیگر هم نیازمند یک متولی است که فضا را مدیریت کند، یعنی فرد یا مجموعه‌ای از گروه‌ها را جمع‌آوری و سپس سازماندهی کند؛ فرمان آقا مصداق همان مسئله‌ی آتش به اختیار بودن فعالین است، یعنی در کنار این مسئله حتماً فعالیت و ارتباط با گروه‌های دیگر داشته باشید که این همان معنای آتش به اختیار بودن است.

محسن تولیت

عضو شبکه‌ی طلایه‌داران جهادی

سید محسن تولیت: سید محسن تولیت جهادگریست که اولین روزهای جهادش به اوایل دهه هشتاد برمی‌گردد؛ سال هشتاد و سه گروه جهادی بسیج دانشجویی دانشگاه تقریب مذاهب اسلامی تهران در اردویی به لرستان تولیت پشتیبانی گروه را به "تولیت" سپرد؛ در واقع این جزو اولین تجربیات جهادی تولیت در روزگار دانشجویی بود.

سال‌های ۸۴ تا ۸۵ اتفاقات رو به رشدی برای مناطق محروم از سوی تولیت رخ داد، او با همکاری دیگر دوستانش ستاد زیارتی اهالی مناطق محروم را راه‌اندازی کردند تا شاید آلامی که از محرومیت مناطق محروم بر دلش نشسته بود، اندکی آرام گیرد.

شبکه‌ای که پس از تشکیل در عرصه‌های گوناگون از حوزه اشتغال‌زایی تا فرهنگی و اجتماعی فعالیت داشته و تولیت در مقاطع مختلف مسئولیت‌های جانشینی، پشتیبانی و اجراییاتش را بر عهده گرفت.

فصل ششم

این مسئله راهبردی است.

مرور آنچه باید در مورد "ما و حاکمیت" گفت.

دقیقاً کجا باید بایستیم؟

وظایف حاکمیت بر عهده گروه‌های جهادی، این محل اختلاف نظر بین عده‌ای از جهادگران با عده‌ای دیگر از آن‌هاست، با نگاهی بر گفتمان رهبری در می‌یابیم تا حضور مردم در عرصه‌ای جدی و بزرگ محقق نشود عملاً کاری جلو نخواهد رفت.

۱ "وظایف حاکمیت بر عهده گروه‌های جهادی"، این محل اختلاف نظر بین عده‌ای از جهادگران با عده‌ای دیگر از آن‌هاست؛ گروه‌های جهادی در میانه جدال دو یا سه تفکر و گفتمان ایستاده‌اند.

۲ یک گفتمان اعتقاد دارد همه چیز به دست مردم یکی اعتقاد دارد همه چیز دست حاکمیت، برخی‌ها هم می‌گویند بخشی در دست حاکمیت بخشی در دست مردم؛ در این جدال عمیق که تا خاطره‌ها یاد دارند ادامه داشته، گروه‌های جهادی که خود را از بدنه مردم می‌دانند می‌بایست تخصصات خود را پیدا کنند.

۳ نگاه منطقی می‌گوید هرکسی کار خود را انجام را دهد، حاکمیت وظایف خود گروه‌های جهادی هم مأموریت خود را اما وضع به همین منوال جلو نرفته و نمی‌رود.

۴ با نگاهی بر گفتمان رهبری در می‌یابیم تا حضور مردم در عرصه‌ای جدی و بزرگ محقق نشود عملاً کاری جلو نخواهد رفت، دلیل آن هم واضح است چه آنکه منابع انسانی در توده‌های مردمی بسیار بیشتر از منابع انسانی در نهادهای حاکمیتی است از طرفی شور و همتی که در گروه‌های مردمی وجود دارد کمتر در بین نهادهای حاکمیتی دیده شده.

۵ بنابراین برای کشوری که در مسیر پیشرفت قرار گرفته و ناظر به پیشرفتی که برای خود انتظار دارد باید زیر ساخت‌های فراوانی مهیا کند، حضور مردم در فرآیند توسعه زیر ساخت الزامی به نظر می‌رسد حتی اگر این فرآیند تماماً وظیفه حاکمیت باشد.

۶ گروه‌های مردمی که عنوان خاص‌تر آن گروه‌های جهادی است، امروزه به عنوان ناجی فرآیندهای توسعه زیر ساخت شناخته می‌شود، آن هنگام که نهادهای حاکمیتی و بخش‌های دولتی حاکمیت بنا به هر دلیلی نتوانند زیر ساختی را توسعه دهند این گروه‌های جهادی هستند که به جبران کم و کاستی‌ها ظاهر خواهند شد.

۷ به هر روی چه نگاه باز به آن معنا که همه چیز دست مردم باشد و چه نگاه بسته به معنا که همه چیز دست حاکمیت باشد، تعیین کننده میدان باشند گروه‌های جهادی به نمایندگی همه مردم دست از کمک برای توسعه زیر ساخت بر نخواهند داشت.

۸ نسبت سه نگاه موجود محوریت محتوای فصل پیش رو و موضوع گفتگو مهمانان هم‌عهدی ششم است؛ اینکه گروه‌های جهادی کجا باید بایستند مسئله ایست که دو کارشناس حاضر در این میزگرد آن را تحلیل و بررسی می‌کنند.

امین اقرلو

امین اقرلو: امین اقرلو، یکی دیگر از فعالان جهادی تربیت یافته مکتب جهادی دانشگاه تهران است؛ فعالیت خود را از اولین سال دهه نود و در همکاری با فعالان فرهنگی کانون خدمت رسانی بسیج دانشجویی دانشگاه تهران شروع کرد.

تحصیلات او در حوزه علوم اجتماعی از مهم ترین ریشه هایی بود که منجر به طراحی درسنامه های فرهنگی به منظور رفع معضلات اجتماعی و فرهنگی ای شد که هدفش مناطق هدف اردوهای کانون خدمت رسانی یعنی سرزمین کردنشین و اهل سنت کردستان بود.

حضور جهادگر حوزه مسائل اجتماعی در عرصه مدیریت بسیج دانشجویی دانشگاه تهران باعث شد اندوخته تجارب وی در صحنه های عملی جهاد با تجارب مدیریتی نیز همراه شود؛ در این بین پژوهش های مردم شناسی نیز باعث شد تا اقرلو نگاهی مردمی تر از قبل به مسئله جهاد و خدمت رسانی داشته باشد.

نگاه های متفاوت او به بخش دولتی حاکمیت خصوصاً در عرصه های زیرساختی و ناظر به سازوکار هایی که منجر کاهش فقر و محرومیت می شود احتمالاً حاصل پژوهش های مردم شناسی اوست از دیگر سو مواجهه اقرلو با محرومیت های مختلف در سطح کشور باعث شده تا به این حوزه نگاهی انتقادی داشته باشد

تجربیات او در اردوهای جهادی دانشگاه تهران آن هم با رویکرد فرهنگی و هم چنین محرومیت زدایی و البته اندوخته ای که از مدیریت بسیج دانشجویی تهران دارد باب مسائل جدیدی در هم عهدی ششم باز نموده؛ آنچه می خوانید مشروح گفتگو او با دیگر مهمانان این حلقه از هم عهدی است.

اسماعیل احمدی

اسماعیل احمدی: اسماعیل احمدی، از زمره جهادگرانی است که نه صرفاً عرصه عملی جهاد را تجربه کرده بلکه عرصه های مختلف دیگری را به صندوقچه تجربیات خود اضافه نموده؛ بسیاری او را با نام گروه جهادی منتظران خورشید شناخته و بسیاری دیگر او را در کسوت مسئول روابط عمومی بسیج دانشجویی به خاطر می آورند.

دست او بر آتش رسانه نه صرفاً در عرصه عمل و آن هم در چهارچوب گروه جهادی منتظران خورشید بلکه به تحصیلات او و همچنین دیگر تجربیاتش برمی گردد؛ دکترای علوم ارتباطات اجتماعی، فعالیت در روابط عمومی سازمان بسیج و مدیریت خبرگزاری بسیج از دیگر تجارب و توانایی های احمدی در حوزه رسانه است.

فعالیت های هنری و رسانه ای او در گروه جهادی منتظران خورشید به عنوان فعالیت هایی در میانه میدان و عرصه، همچنین دیگر فعالیت های او همچون مدیریت خبرگزاری بسیج در کنار پشتوانه تئوریک که از فضای آکادمیک با خود به همراه دارد، احمدی را در ردیف افرادی قرار داده که می توانند عرصه رسانه را آن هم با رویکرد جهادی به نقد و نظر بکشند.

از دیگر سو فعالیتش در قرارگاه جهادی ستاد اجرائی فرمان امام باعث گشته به عنوان مسئولی از مسئولین نهادهای مخاطب فعالیت گروه های جهادی، نظرات قابل تاملی چه در مورد گروه های جهادی و عملکرد آنها و چه در مورد ارتباط آنها با نهادها و دستگاه ها و چه در مورد مختصات این گروه ها در قبال حاکمیت داشته باشد.

گفتگو پیش رو حاصل تضارب آرا مهمانان هم عهدی ششم است که یکی از مهم ترین مسائل روز عرصه جهاد را به بحث و بررسی کشیده اند.

ما و حاکمیت

با شرایطی مواجه هستیم که دولت با توجیه این که برخی از فعالیت‌ها از جنس فعالیت‌های حاکمیتی است تلاش می‌کند تا کار را بدست مردم نسپارد...

گفت‌وگو با: امیر اقلو • اسماعیل احمدی

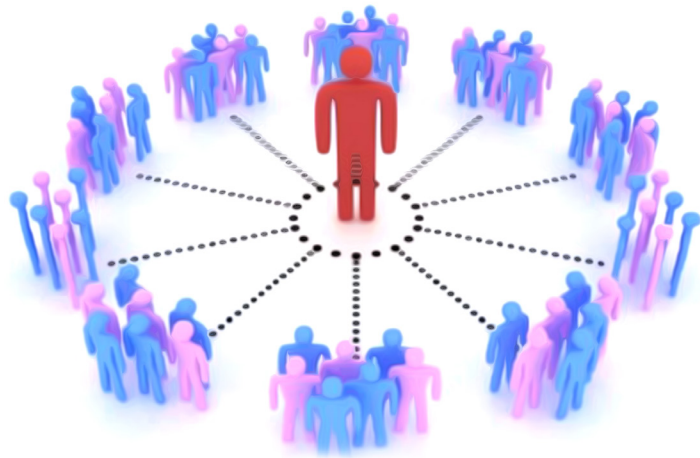
لیکن برخی وظایف بر عهده حاکمیت نبوده و بخش‌هایی همچون گروه‌های جهادی می‌توانند آن را بر عهده بگیرند؛ به عنوان مثال جمع آوری مبالغ و کمک به نیازمندان بر عهده کمیته امداد به عنوان یک نهاد حاکمیتی است.

توسعه زیر ساخت در زمره وظایف حاکمیت است لیکن برخی وظایف بر عهده حاکمیت نبوده و بخش‌هایی همچون گروه‌های جهادی می‌توانند آن را بر عهده بگیرند.

احمدی: در وهله نخست ایجاد و توسعه زیر ساخت‌ها بر عهده دولت است؛ در حوزه بودجه‌ای نیز بودجه مسائلی هم چون آب رسانی، برق رسانی و غیره می‌بایست از سوی دولت تأمین شود اما مردم می‌توانند در توسعه و اجرا زیر ساخت‌ها با حاکمیت همکاری داشته باشند تا این دست از فعالیت‌ها به شرکت‌های خصوصی و پیمانکارها واگذار نشود.

حتی خود مردم نیز می‌توانند اقداماتی همچون آب رسانی و یا راه سازی را دنبال کنند و در رویکردی جدی‌تر می‌توانند فعالیت‌های وسیع‌تر و متنوع‌تری را در دست اقدام بگذارند.

آنچه پیش رودارید بخشی از مشروح گفتگو اسماعیل احمدی و امین اقرلو در جریان ششمین حلقه از سلسله نشست‌های هم‌عهدی است؛ در این گفت‌وگو که با محوریت ارتباط بین گروه‌های جهادی و سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی انجام شده، دو مهمان این نشست مهم‌ترین نقطه نظرات خود در مورد اهمیت ارتباط و در عین حال حفظ استقلال گروه‌های جهادی در مواجهه با سازمان‌ها را بیان کردند.

هم‌عهدی: به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائلی که در محافل جهادی طرح است، آیا فعالیت‌های گروه‌های جهادی باید همچنان مردمی بماند و یا به نوعی از دریچه حاکمیت هم عبور کند؟

اسماعیل احمدی: نظرات مختلفی در این مورد وجود دارد؛ با شرایطی مواجه هستیم که دولت کار را به مردم واگذار نمی‌کند و با توجه اینکه برخی از فعالیت‌ها از جنس فعالیت‌های حاکمیتی است تلاش می‌کند تا کار را بدست مردم نسپارد؛ این رویکرد در واقع در مخالف با مشی انقلاب بوده و نمی‌تواند متضمن رسیدن به اهداف آن باشد.

یک نگاهی در کشور وجود دارد که با رویکردی غربی سعی در خصوصی سازی داشته و در واقع منادی تفکر لیبرالی است. از طرف دیگر برخی از بخش‌های دولتی حاکمیت نگاهی کمونیستی دارند اما نگاه دیگری موجود است که نگاه تعاونی اسلامی است، نمایندگان این نگاه گروه جهادی بوده و سعی شان بر این است که این نگاه را جاری و ساری کنند.

در واقع تنها راه ورود مردم به بخش‌های مختلف در دست حاکمیت خصوصاً بخش‌های اقتصادی همین گروه جهادی و البته رویکرد تعاونی اسلامی است.

امین اقرلو: حتی در لیبرال‌ترین کشورها مسائل زیر ساختی و رگولاتوری بر عهده حاکمیت است؛ این بدان معناست حوزه زیر ساخت و تنظیمات به مفهوم خصوصی سازی و واگذاری مرتبط نیست. از نگاه بنده توسعه زیر ساخت در زمره وظایف حاکمیت است

«اقرلو:» به هر شکل وظیفه حاکمیت توسعه زیر ساخت است؛ حال اگر حاکمیت به هر دلیل نتواند آن را توسعه دهد این وظیفه به گردن گروه‌ها و یا ارگان دیگر خواهد افتاد.

در واقع ما باید بپذیریم این دست از اقدامات فی النفسه وظیفه حاکمیت است، اما اگر نتوانست به وظیفه خود عمل کند تبعاً مردم آن را به دوش خواهند گرفت.

» مردم می‌توانند در توسعه و اجرای زیر ساخت‌ها با حاکمیت همکاری داشته باشند تا این دست از فعالیت‌ها به شرکت‌های خصوصی و پیمانکارها واگذار نشود. «

«احمدی:» دوران انقلاب و به معنای واضح‌تر سال‌های ابتدا پس از انقلاب اسلامی، مردم در نظامات سازمان یافته بسیاری از وظایف حاکمیت را به دوش می‌کشیدند؛ امروز نیز حاکمیت می‌تواند بسیاری از وظایف خود در حوزه زیر ساخت را به شکل مردمی دنبال کند؛ این خط مشی دقیقاً در مقابل خط مشی است که در آن مردم را به کارهای کوچک و بیهوده مشغول سازیم.

«هم‌عهدی:» ناظر به نظر رهبری مبنی بر اینکه مردم و تبعاً گروه‌های مردمی را به حاکمیت نزدیک کنید؛ از نگاه شما چه راه کارهایی باید دنبال شود تا از دولتی شدن گروه‌های جهادی و مردمی جلوگیری شود؟

«احمدی:» بی شک تنها راه موجود که به بهتر شدن وضعیت در بخش‌های مختلف کشور منتج خواهد شد سهمیم شدن گروه‌های جهادی در فعالیت‌های دولتی است اما از دیگر سو مطابق نظر رهبری می‌بایست از دچار شدن به ارتباط‌های مرسوم و دست و پاگیر جلوگیری کرد، این جلوگیری به طور حتماً منتج به آن خواهد شد که گروه‌های جهادی از درگیری در مناسبات غیر معمول اداری در امان بوده و بتوانند بر امر جهاد تمرکز کنند.

شاید یکی از راهکارهایی که می‌بایست در دستور کار قرار گیرد ایجاد ساختارهایی همچون کارگروه به منظور تغییر مناسبات نهادها است که به طور حتم در خروجی این فرآیندها اثرگذار خواهد بود.

به نظر می‌رسد به منظور جلوگیری از اداری شدن گروه‌های جهادی، شبکه سازی را باید در دستور کار داد؛ این شبکه سازی نهایتاً منجر به آن خواهد شد که کمک‌های مردمی به سوی گروه‌های جهادی هدایت شده و از دیگر سو سازمان‌ها و نهادهای نیز همراهی و کمک‌های خود را هدفمندتر به گروه‌های جهادی عرضه کنند.

» تنها راه موجود که به بهتر شدن وضعیت در بخش‌های مختلف کشور منتج خواهد شد سهمیم شدن گروه‌های جهادی در فعالیت‌های دولتی است. «

فصل هفتم

گفتمان رهبری

گفتمان و گفتمان سازی از دریچه نگاه رهبری

۳ اینکه گفتمان‌های چه کارکردی داشته و اساساً چگونه به وجود می‌آیند مسائلی است که ریشه در عمیق‌ترین تعاریف علمی دارد.

۴ شناخت علمی گفتمان و کالبد شکافی مفاهیم مرتبط با آن مسیری است که نهایتاً منجر به مسلح شدن مجموعه‌های جهادی به ابزاری به منظور ترویج گفتمان جهادی خواهد شد؛ اینکه بدانیم چگونه یک گفتمان در جامعه‌ای عمومی شده و بیش از دیگر گفتمان‌ها تسری می‌یابد می‌تواند ابتدای مسیر تسلط گفتمان جهادی بر توده‌های مردمی باشد.

۵ آنچه در این فصل پیش رو دارید گفتاری است در باب آنکه گفتمان چیست و چگونه از آن می‌توان استفاده برد.

نقطه. سرخط....

مشخصاً پس از صدور پیام نه ماده رهبری خطاب به گروه‌های جهادی در سال گذشته واژه "گفتمان سازی" نظرهای مختلفی را به خود جلب کرد.

اینکه بدانیم چگونه یک گفتمان در جامعه‌ای عمومی شده سمی تواند ابتدای مسیر تسلط گفتمان جهادی بر توده‌های مردمی باشد.

۱ گفتمان از کلیدی‌ترین واژه‌های است که از چند سال قبل در فضای جهاد و خدمت رسانی به عنوان یکی از اصلی‌ترین دال‌ها شناخته می‌شود؛ مشخصاً پس از صدور پیام نه ماده رهبری خطاب به گروه‌های جهادی در سال گذشته واژه گفتمان نظرهای مختلفی را به خود جلب کرد.

۲ شاید در برخورد اولیه واژه گفتمان و عباراتی همچون گفتمان سازی از ساخت ساده‌ای برخوردار باشند اما مفاهیم عمیقی با خود به دنبال دارند.

همه چیز در مورد گفتمان

تفاوت‌های اساسی بین نظر رهبری و متفکرین غربی در مورد مفهوم **گفتمان** وجود دارد. شیوهی رهبری حضرت آقا شیوهی گفتمانی است چرا که گفتمان یعنی پای کار آمدن همه‌ی مردم

تفاوت‌های اساسی بین نظر رهبری و متفکرین غربی در مورد مفهوم گفتمان وجود دارد؛ در واقع مفهوم گفتمان در نگاه رهبری دارای مختصات خاص خودش است.

در حدیثی از امام علی (ع) آمده است: "کلام از قلب آغاز می‌شود" یا "هر کس در زیر زبانش پنهان است" و این یعنی آن که محرک کلام، قلب و فکر است؛ در واقع ودیعت گاه زبان فکر است و در تفکرات، معنا شکل می‌گیرد و از طریق زبان آشکار می‌شود.

در حقیقت کلام جسم و روح دارد که فکر و عقل، روح آن و زبان که آشکارکننده آن است، جسمش محسوب می‌شود.

معنا از دریچه‌ی زبان عبور می‌کند تا کلام آشکار شود و نخ تسبیح کلام هم درستی آن است؛ پس با این مشخصات می‌توان لایه‌های پنهان معنا را در یک جامعه سنجید.

بنابر آنچه گفته شد باید فنون استخراج معنا را بشناسیم که با تحلیل گفتمان به لایه‌های عمیق یک اجتماع دست پیدا کنیم؛ هر چقدر آگاهی ما به این لایه‌های عمیق بیشتر باشد پس میزان تسلط ما بیشتر خواهد شد؛ هر گاه به هسته‌های عمیق‌تر دست یابیم قدرت خواهیم یافت لذا گفتمان منبع عظیم قدرت اجتماعی است.

حال از طریق بیانات آقا در مورد مفهوم گفتمان بحث را پیش خواهیم برد؛ ایشان می‌فرمایند تبلیغ باید جریان ساز باشد و فضا و گفتمان ایجاد کند، گفتمان هم یعنی "مفهوم و معرفت دربره‌ای از زمان در یک جامعه که همه گیر شده است" پس می‌توانیم استنباط کنیم گفتمان در حقیقت یک امر اجتماعی است.

روابط، صفات اجتماعی را بوجود می‌آورد که با فرض این گذاره به مفهوم گفتمان نزدیک‌تر خواهیم شد؛ مفهوم، معرفت و باور عمومی می‌شود.

یک گفتمان یعنی آنچه که به صورت یک باور، مورد قبول همه‌ی آحاد جامعه قرار گرفته و مردم به آن توجه می‌کنند؛ پس باور و سخنی که مورد توجه عمومی قرار گرفته است موضوع بحث ماست.

مثلاً جنبش عدالت خواهی باید به شکل یک خواسته عمومی شود که بتوان مفهوم گفتمان عمومی را بر روی آن نهاد؛ یعنی

ابراهیم شیرعلی

پژوهشگر و محقق فلسفه اسلامی

ابراهیم شیرعلی: پژوهشگر و محقق فلسفه اسلامی، فعالیت خود را از سال میانه دهه ۷۰ آغاز و تا به حال پژوهش‌های بسیاری در حوزه‌های گفتمانی انجام داده است؛ وی دکترای خود را از دانشگاه تربیت مدرس تهران و در رشته فلسفه اسلامی گرایش حکمت متعالیه اخذ نموده و فعالیت‌های خود را معطوف به تحقیقات در همین حوزه کرده است.

نویسنده کتاب سبک مدیریت حکیمانه در حلقه‌های هفتم و هشتم هم‌عهدی به تشریح اجزا گفتمان و توضیح اهمیت نگاه به گفتمان‌ها پرداخته.

آنچه خواهید خواند، در واقع درسنامه‌ای از تأملات وی در حوزه گفتمان‌شناسی است.

چرا که مثلا یک قانون در دو فضای متفاوت اثر متفاوت بر جای خواهد گذاشت.

انسان‌ها از طریق مفاهیم با دنیا ارتباط برقرار می‌کنند پس ما در جهان معانی زندگی می‌کنیم و گفتمان‌ها فکر، اندیشه و عزم و اراده ما را مصرف می‌کنند.

” انسان‌ها از طریق مفاهیم با دنیا ارتباط برقرار می‌کنند پس ما در جهان معانی زندگی می‌کنیم.“

مسئله بعدی اینکه در ایجاد یک گفتمان همه‌گیری مهم و مؤثر است؛ مهم‌تر از این‌ها آنکه بالاترین ضریب گفتمانی آن است که جهت دهنده هم باشد و خواست و اراده‌ای که همه گیر و جهت دهنده است می‌شود، هویت و تفکر اجتماعی پس می‌توانیم الگوی نهایی را ترسیم کنیم که هویت اجتماعی به اضافه تفکر اجتماعی و روابط اجتماعی می‌شود امر گفتمانی پس ارزش و دانشی که همه گیر و جهت دهنده باشد مفهوم گفتمان را شکل داده است. در نهایت این را اضافه کنم که شیوه رهبری حضرت آقا شیوه‌ی گفتمانی است چرا که گفتمان یعنی پای کار آمدن همه‌ی مردم و برای ایشان جمهوریت و حکومت مد نظر است و حق با جمهوریت باقی خواهد ماند. از دیگر سوره‌ی مردم را نیز یک رکن ارزشی می‌دانند که در ابقای یک حکومت اصل اساسی هستند.

” بالاترین ضریب گفتمانی آن است که جهت دهنده هم باشد و خواست و اراده‌ای که همه گیر و جهت دهنده است می‌شود، هویت و تفکر اجتماعی“

خواسته عمومی به همراه مطالبه همگانی وجود داشته باشد پس خواست باید عمومی و عمده باشد و فضا و جریان حاصل کند.

” مثلا جنبش عدالت خواهی باید به شکل یک خواسته عمومی شود که بتوان مفهوم گفتمان عمومی را بر روی آن نهاد.“

بحث همه‌گیری آن بسیار با اهمیت است مثلا بگویید همه در آن فضا فکر می‌کنند؛ درحقیقت گفتمان فضایی است که هم در تصمیم و هم فکر، هدایت فکری و جهت‌گیری ایجاد می‌کند.

گفتمان را همه چه بخواهند و چه نخواهند تنفس می‌کنند، پس گفتمان منبع قدرت بسیار عظیمی است و همه در آن فضا فکر می‌کنند؛ باید بدانیم که گفتمان قدرت بزرگ اجتماعی حاصل می‌کند و از آنجا که تحول، تغییر از بنیانهاست، جز با یک حرکت عمومی حاصل نمی‌شود.

تا بدین جامی توانیم دریابیم با گفتمان می‌توان همه را به صحنه آورد لذا گفتمان یک فضا و میدان است که سه بعد اصلی دارد، اول مفهوم و معرفتی بودن، دوم باور عمومی و خواسته عمومی و مورد مطالبه بودن و سوم به سخن آمدن و آشکار و ظاهر شدن.

اگر ما می‌خواهیم پدیده‌ی اجتماعی بسازیم پس باید مقاومت اجتماعی را بشناسیم و این اهمیت گفتمان است،

ویژه‌نامه هم‌عهدی نشریه‌ای است فکری و جهادی که به هدف پر کردن خلاء پایه نظری در حرکت‌های جهادی منتشر می‌شود. هم‌عهدی پیشگامان، فعالان و صاحب نظران جهادی را در کنار هم نشانده و اعتقاد دارد که هم‌آمیزی پختگی و نوزایی فکری به گسترش گفتمان جهادی می‌انجامد. شما جهادگران نیز می‌توانید هم‌عهدی را خانه خود بدانید؛ آوردگاهی که البته مخاطبان آن جز استدلال و تجربه نخواهند دید.

نظرات و پیشنهادات خود را در مورد "هم‌عهدی" با ما در میان بگذارید:

 Jahadgaran.org

 ۰۲۱۸۸۸۴۶۰۸۵

فضای مجازی جهادگران:

    @jahadgaran

 @jahadgaran_org

ویژه‌نامه هم‌عهدهی نشریه‌ای است فکری و جهادی که به هدف پر کردن خلاء پایه نظری در حرکت‌های جهادی منتشر می‌شود. هم‌عهدهی پیشگامان، فعالان و صاحب نظران جهادی را در کنار هم نشانده و اعتقاد دارد که هم‌آمیزی پختگی و نوزایی فکری به گسترش گفتمان جهادی می‌انجامد. هم‌عهدهی سندی است از تلاشی بزرگ به منظور باز تعریف و باز تولید عقبه تئوریک حرکت‌های جهادی تا این حرکت شگرف اجتماعی همچنان به حیات خود ادامه دهد.

